

KOOLILASTE AJAKIRI

HIND 2,24 €

01
2013

HEALAPS

AUHINNASADU

Tacticu
lauamängu
Junior Alias
võitis
TRIINU SEPP
Tallinnast.

Palav
uusaasta
tervitus kõigile
sõpradele ja
sugulastele!

Aastanumbri lõpp parandas
ennast naksti! kahe pealt kolme
peale – lahe number see 2013!
Küllap on meil kõigil ees
palju põnevat!
Esialgu aga teeme teatavaks
eelmise aasta **novembrinumbris**
välja kuulutatud võistluste auhindade
saajad. Meie head sõbrad **Tartu**
O. Lutsu nimelises raamatukogus
(Kompanii 3/5) ja **Kullo Lastegalerii**
töötajad Tallinnas (Kuninga 6)
annavad endise lahkusega üle
auhinnakraami – Lutsu-raamatu-
kogusse toimetame lõunaeestlaste
preemiasid ja Kullo Lastegaleriis
oodatakse põhja- ja lääne-eestlasi.
Kellel on muid soovide, neil
palume meiltsi või telefoni teel
toimetusega kontakti võtta.

Igavesti Teie,
Triibu-Liine

Polly Pocketi peaauhinna – Polly kodumaja – võitis
JAANIKA LEITER Raasikult. Väikesed Polly karbid saavad
MARLEN KAIK Imaverest, **MIRTEL ANI** Türlilt, **TRIINU KULL**
Aakrest ja **KRISTIINA JÕGI** Puurmanist. Ergutusauhindad
– kleepsud – saadame veel **GERLY RÄNNAKULE**
Imaverest, **LY SOMELARILE** Laevast, **TRIINU TÕNTSILE**
ja **ELISABET HEINALE** Jõgevallt,
MARIT VAHTILE Tartust ja
ANETE HIRVELALE Türlilt.

Väikese novembrini
auhinnaraamatud võitsid
KÄTLIN SIIMSON ja
TRIIN VALDMAA Jõgevallt.

Ristsõna-plaatide
väljalooimisel oli seekord õnne
LIISBET VILUL Sõmerult ja
ANNABRITA KALDAL Paistust.

Täname Kultuuriministeeriumi, Kultuurkapitali ja Hasartmängumaksu Nõukogu.
Suur aitäh Haridus- ja Teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

LAHEDAT LUGEMIST

- Kert Paju, Peeter Luga ja Karolin Kastani autojutud — 4
Mari-Liis Mäekivi „Tuhkatriinu versus Punamütsike“ — 5
Kadri Vileni „Kapikolli töökas päev“ — 6
Jukka Itkoneni „Õuduste maja“ — 7
Ilmar Tomuski „Vollil hakkab leiutajaks“ — 8
Leelo Tungla väike lavatükk — 10
Maia Karindi, Kaisa Maris Hageli, Liis Punniski ja Freddy Gunini luulet — 12

GALERII

Jõulusõimede näituselt Kullo laste galeriis — 13

MAAILM MEIE ÜMBER

- Mai Zernask ristikust — 14
Tere, lind! Peep Veedla aulist — 16

- Järjehoidja — 18
Maire Sireli Vahva vahetund Kabala koolis — 20
Poster 1: SUPERSTAAR Rasmus Rändjärv — 21
Poster 2: „Lammutaja Ralf“ — 22

TEE ISE!

- Lully Gustavsoni uus kaart — 25
Mustkunstnik Ande intervjuu Frediga — 26
Iris Münteli tuukanimaaling — 27
Sandra sööginurk: kevadrullid ja krõbe pitsapõhi — 28

NUPUTA JA NAERA!

- Ilmar Trulli uus ristsõna — 29
Lembitu mõistatus ja viktoriin — 30
Jüri Paeti uusi paetisme — 31
Naeru-uss — 32

ELUMELU

- Uudised — 33
Koolielu: Mis on MEP? — 34
Oma tuba – oma luba! — 35
Thomas Scheileke koomiks — 36
Kinouudiseid: „Lumekuninganna“ ja „Lammutaja Ralf“ — 37
Hobid ja huvid: Anna-Maria intervjuu Anett-Hildegard Laarmaniga — 38
Siit ja sealt. Pikim soovinimekiri, madude musitaja ja muud kummalist — 39
Sõber Veltzi rokikool: Tom Jones — 40
Autonimedest: SEAT — 42
Barbindus: Scrabble — 43
Kas on Kurjalinnul muret? — 44

Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast

Väljaandja: MTÜ Hea Laps
Harju 1, 10146 Tallinn, tel: 631 44 28
e-post: hea.laps@mail.ee

Peatoimetaja: Leelo Tungal
Kujundaja: Vivika Kalt
Levi: Anna-Magdaleena Kangro

Trükk: Reusner AS
Ajakiri Hea Laps on autorikaitse objekt

Tellimine ja info: www.healaps.ee
meili teel tellimine@healaps.ee
ja Eesti Posti koduleheküljelt
Hind üksikmüügis 2,24

Kaaneplilt: Urmas Viik

Peeter Alexander Randla
Vanalinna Haridus-
kolleegiumist

STENI ROOSI VÕISTLUSEI

FERRARI LUGU

Peeter Luga
Jõgeva
Gümnaasiumist

Hea Lapse auhind mullusel võistlusel

VÄIKE KIIRABIAUTO

Kert Paju Põltsamaa Ühisgümnaasiumist

Elas kord üks väike kiirabiauto. Tema suur unistus oli saada suureks päästeautoks. Ta pidi selleks veel kolm inimest päästma, ja ühel päeval see juhtuski.

Emma, isa ja poeg olid läinud metsa seenele. Seeni oli palju ja nad ei märganudki, et on eksinud. Nad sammusid ringi ja järsku sai isa maolt hammustada. Õnneks oli emal mobiiltelefon kaasas. Väike kiirabiauto sai teate, et üks perekond on metsa eksinud ja vajab abi. Ta pani sireenid tööle ja kihutas sündmuskoha poole. GPS ütles väikesele kiirabiautole, et ta peab sõitma sügavale metsa. Väike kiirabiauto keeraski puude vahele... ja jäi mutta kinni! Väike kiirabiauto saatis teate suurele päästeautole, et too talle appi tuleks. Siis jäi ta rahulikult ootama. Järsku kuulis ta müdinat ja nägi tolmu- pilve lähenemas. Äkki jäi tolmu- pilv seisma ja sellest ilmusid välja jänes, rebane, hunt ja karu. Kui nad olid omavahel natukene aru pidanud, hakkasid jänes, rebane, hunt ja karu väikest kiirabiautot välja lükkama. Lükkasid ja lükkasid ja järsku lendas väike kiirabiauto nagu kuul pori seest välja. Väike kiirabiauto tänas aitajaid ja sõitis inimesi otsima. Ta pani GPS-i tööle ja märkas inimeste asukohta. Väike kiirabiauto sõitis sinna, võttis inimesed peale ja sõitis metsast välja. Seal tuli talle vastu suur päästeauto. Nad tervitasid teineteist ja väike kiirabiauto sõitis haiglasse.

Järgmisel hommikul, kui väike kiirabiauto ärkas, oligi temast saanud suur päästeauto.

Elas kord auto nimega Ferrari. Ta oli väga kallis ja kaunis. Ta elas ühes autopeses, kus müüdi ka teisi autosid, aga palju odavamaid. Ferrari oli väga uhke ja ülbe auto. Ta narris tihti teisi autosid, mis olid tegelikult väga ilusad ja kaunid, aga lihtsalt odavad.

Ükskord tulid üks naine ja mees endale autot ostma ja valisid välja kolm autot: Ferrari, Audi ja Peugeot'. Nad mõtlesid ja mõtlesid, millist autot osta. Kõik olid ilusad ja head. Ferrari mõtles: „Kindla peale olen mina see, kes ostetakse!“, sest ta oli enda arvates kõige ilusam ja parem. Kui aga ostjad kõikide autode hinnakirja nägid, olid nad kindlad, et nemad Ferrarit osta ei saa. Lõpuks väljusid ostjad Audiga, sest see oli ilus ja odav. Veel kaua läks aega, enne kui Ferrari mõistis, et kõige tähtsam ei olegi välimus.

UUS JA VANA AUTO

Karolin Kastan Jõgeva Gümnaasiumist

Kaua aega tagasi elasid kord uus ja vana auto. Nad töötasid koos veoautodena. Uus auto ei tahtnud üldse vedada, sest ta arvas, et see rikub tema ilusa uue rüü ära. Vana auto aga tegi hästi palju tööd, et saada palju palka. Selle eest tahtis ta endalegi uut rüüd osta. Läks päris kaua aega ja ikka veel ei olnud nad palka saanud. Nende direktor oli ju karu! Aga karu magab talveund ja nende autode tööpäev algas talvel. Kui kevad jõudis, ärkas karu ja märkas, et vana auto pole veel palka saanud. Siis andis karu vanale autole palga ja vana auto sai ka endale uue rüü. Pärast seda said nad uue autoga sõbraks ja olid koos igal pool. Nii elasid nad veel kaua.

Punamütsike versus Tuhkatriinu

Mari-Liis Mäekivi E. Vilde nim Juuru Gümnaasiumist

See algas kõik siis, kui vaene Tuhkatriinu oma kasuõdede tuba koristades kuulis, kuidas ta õelad kasuõed rääkisid peatselt toimuvast suurest ballist, kus prints otsivat omale kaaslast-printsessi. Tuhkatriinu mõtles, et ka tema tahaks peole minna ja unistas iga õhtu magama jäädes, kuidas ta peol printsiga tantsib. Ta õmbles endale kleidigi kasuõdede vanadest ülejäänud riidetükkidest. Päev enne balli nägi ta kasuõdede uhkeid kleite ja kuulis pealt nende jagelemist, kummal on ilusam. Tuhkatriinu läks ka nende juurde ja näitas oma kleiti, mille kasuõed suurest kadestusest lõhki tõmbasid. Parastasid ja naersid veel!

Tuhkatriinu jooksis nuttes oma köögitagusesse toanurka ja aknast välja vaadates nägi, kuidas metsas kõnnib üks punase mütsiga väike tüdruk. Tuhkatriinu unustas oma halva tuju, jooksis tema juurde ja küsis:

„Kas sa oled eksinud?“ Punase mütsiga tüdruk rääkis läbi nutu, kuidas ta vanaemale külla läks ja voodist hoopis hundi eest leidis, kelle eest jõudis metsa joosta. Edasist lugu teate aga kõik, kuidas jahimees vanaema hundi kõhust päästis ja hunt lõpuks kaevu kukkus...

Peale seda meenus Tuhkatriinule ball ja ta ruttas koos Punamütsikesega koju, et veel peole jõuda. Ta ei jõudnud aga Punamütsikest koju saata ja nii pidi ka väike tüdrukutirts ballile kaasa tulema.

Tuhkatriinule meenus äkki, et neil ei ole kleite! Appi tuli hea Metsahaldjas, kes hoolitses nii kleitide kui ka töölla ja hobuste eest. Aga neile anti üks tingimus: nad pidid mõlemad kell 24.00 kodus olema, sest koos viimase kellalöögiga kaob kõik võluvägi! Tuhkatriinu tantsis terve õhtu printsiga ja tal oli imeilus punane

müts peas, mis imehästi sobis ta kauni punase kleidiga. Punamütsikesel olid jalas jälle klaas-kingakesed, mida uhked daamid vaatasid eemalt kadedusega. Tema tantsis õhtu otsa Hansu ja Gretega. Saalis olid lisaks ka põialpoisid ja Põial-Liisi ja Lumivalgeke ja Sinihabe ja veel paljud teised kuulsused.

Oli algamas õhtu põnevaim ja romantilisim tants, sest kohe oli saabumas kesköö. Tuhkatriinu ja Punamütsike kuulsid, kuidas kell lõi esimest korda, teist, kolmandat, neljandat... viiendat, kuuendat... seitsmendat, kaheksandat, üheksandat... kümnendat korda... Tüdrukud tormasid kiirustades trepist alla ja Tuhkatriinul kukkus peast punane müts, mis jäi trepile lebama.

Kaks päeva pärast pidu kutsus prints kõik ballil osalenud naisolevused kohale, et saada selgust mütsi omaniku suhtes. Ühtlasi tuli tal teha mütsiomanikust ka tõeline printsess ja abielluda temaga.

Punamütsike oli eelviimane ja talle see müts sobis, kuigi ta teadis, et tema ju ei tantsinud printsiga. Kuid ta oli nii ahne ja kade! Prints ja Punamütsike abiellusidki, said mitu last ja kui nad veel surnud pole, elavad nad veel õnnelikult koos...

Tuhkatriinu riietas end Punamütsikeseks ja läks Punamütsikese perre elama ning hoolitses vanaema eest. Punamütsikese ema oli meeldivalt üllatunud, et tütar oskab ja tahab teda kodutöodes abistada.

Peagi pani endine Tuhkatriinu selle loo kirja ja teenis palju raha. Raha eest ostis ta kõigile vaestele naistele printsessikleidid ja -kingad.

Nagu öeldakse: kõik tüdrukud on loodud printsesideks!

KAPIKOLLI TÖÖKAS PÄEV

Kadri Vilen

„**N**oh, täna on küll üks seesugune päev, mil mina jalgu riiulile ei viska ja laisklooma ei mängi,” mõtles kapikoll. „Täna teen ma tööd ikka ühe mehise kolli moodi. Kohe hakkan kollitama!”

Kapikolli suurteks eeskujudeks olid voodialusekoll, külmkapikolistajakoll ja laeallkrabistajatont. Nema mingit lulli ei lõnud. Käed olid kogu aeg tööd täis, eriti öösiti. Siis käis majapidamises üks lõpmatu kilin-kolinlogin-kröbin.

Kapikoll astus reipalt kapiukse küljes rippuva peegli ette ning kohendas tukka.

„No on ikka kabe koll! Nii parajalt limonaadipudeli pikkune, sirge selja ning ilusate karvaste jalgadega olevus. Söö või ära,” kiitis kapikoll end mõttes ning tegi peegelpildile kelmikalt silma. „Kahju, et mõni kollipreili mind praegu ei näe, oleks tema vast rabatud. Ma kohe ei tea, mis ma täna kõik ära teen. Ilmselt sopsutan kasukat ja teen sinna juurde jubedat häält, panen karvamütsi pähe ja karjun nagu metsakoll: uuga-buuga. Uuga-buuga!” lõugas kapikoll hääleprooviks. Küll oli hirmus!

„Noh, ja siis võiksin ma triibulise särgi sisse pugada ja kätega vehkida nagu saja-aastane kummitus tondilosis. Küll neil veab, et nad praegu kõik töö on! Ma olen suurepäraselt kollitamise vormis!”

Selle vaimustava mõtte peale tegi kapikoll peeglistse kohutava grimassi: „Oo, ja kui nad näeksid, mida ma selle rebasekraega teha oskan! Ma mängiksin, nagu oleks see ellu ärganud rebasezombi ja ma heidaksin selle hirmsa mörina saatel kapiavajale peale. Ei vea sel, kes just tol hetkel kapi juurde satub,” kõkutas kapikoll mõttes naerda.

„Millised vapustavad villased sokid!” avastas kapikoll. Ta surus sokkidesse oma karvased käed ja tõstis need nagu mingid metsloomakäpad peegli suunas. „Urr-urr-urr,” lõrises koll. „ÖÄÄÄÄÄÄ! Appike, kui ma ei teaks, et seal peeglist mina olen, võiksin vabalt rabanduse saada! Püha müristus, ma olen tõesti kapikollide tippmark! Esimene meiesuguste seas! Üks miljonist!”

„No mida see külmkapikoll endast õige mõtleb! Mis iidol ta mulle ikka nii väga on! Noh, kolistab seal oma nugade ja kahvlitega ja mõtleb, et on mingi tegija. Aga mina – mina pean siin kunsti tegema! No proovigu ise selliste pükstega ohtlik ja jube välja näha. Parimal juhul oleks ta naeruväärne. Aga mina loon nende pükstega kunsti. Tõmban need endale otse peanupuni pähe – ja palun, siin ongi peata ratsanik. Klassika! Ja las see laepealse tont krabistab seal oma küüntega. Hiir teeb ka paremat tööd kui tema. Mina pean siin krabinalle lisaks ikka muud ka tegema. No öelge, kas see maika võiks laepealsetondi seljas jube välja näha? Aga mina seon selle endale pähe turbaniks ja oleni muumia valmis. See on ajalugu, mitte mingi naljategu. Voodialuse-tondist ei hakka ma rääkimagi. Rebib seal ainult tekki endale ja kõditab magaja tallaalust. Mina ei pea kellelegi kättki külge panema, et jube olla...”

Kriuks! Kapiuks tõmmati hooga lahti. Avatud uste ees seisis rohelise näoga hirmuäratav olevus. „Appi, mingit uut laadi tont, täiesti võõrast liigist!” jõudis kapikoll mõelda, enne kui kapi kaugemasse nurka peitu tuiskas.

Emal, kelle näol oli rohekas kreemimask, sirutas käe, tõmbas riidepuult piduliku kostüümi ning sulges kapiukse vaikse plaksatusega. See heli löikas kapikollil otsekui kõhust läbi. „No mõni on ikka veel hirksam kui mina,” lõdises kapikoll. „Aga küllap ma järgmisel korral talle koha kätte näitan,” viibutas ta tangutera suurust värisevat rusikat. Külmkapikolistaja, laepealsetont ja voodialusekoll said aga mitu päeva mõnusasti naeru pugistada. „Oli sul vast töökas päev!” hõikusid nad üpris vaikselt toimetavale kapikollile naerust puksudes. Kapinurgast kostus seepeale vaid õrna hambaplaginat.

Soome luuletaja Jukka Itkonen

Tõlge: Leelo Tungal

ÕUDUSTE MAJA

Õuduste maja väraval
sa näha võid kivist jalgpalli,
lõõtsa, täis tõkatilärakaid,
ja lehkavat pealuud halli.

Õuduste maja ukse peal
on rippumas kummist taba,
lihast on voolitud aknad seal,
ätt aknal on lihast vaba.

Õuduste maja saunaruum
on tukkmustast tumedamgi,
seal laval on haudmusti pilvi reas
ja jubedaid lumehangi.

Õuduste maja seinakapp
on roostene krabimeri,
seal kiduneb kooljalik vampiir,
kel huulte peal värsket veri.

Õuduste maja terrassil peab
hiidsisalik oma peret.
Kuuvalges plekk-katusel disko käib –
seal rokivad koos kõik luukered.

Õuduste maja suur keldriruum
kõige õudsemalt hirmutab lapsi:
sealt leiate kepi ja hobuse,
kes söidutab mata õpsi.

Volli hakkab leiutajaks

Ilmar Tomusk

Kui Vollist sai koolipoiss ja ta läks esimesse klassi, oskas ta juba lugeda ja kirjutada, sest lasteaias oli seda õpetatud. Kui isa luges hommikuti enne tööd kõõgis kohvi juues ajalehte, istus Volli tema vastas ja luges ka ajalehte. Isa luges uudiseid ja teisi pikki ja igavaid jutte, aga Volli luges ajalehte tagumiselt küljelt pealkirju, mis olid palju põnevamad.

Ajalehe tagumiselt küljelt oli tavaliselt ka ilmateade.

„Issi,” uuris Volli ühel hommikul, „mis asi on sünoptik?”

„Sünoptik on ilmaennustaja,” teadis isa. „See on selline inimene, kes oskab öelda, missugune ilm oli eile ja võib-olla ka seda, milline ilm täna tuleb.”

„Aga miks ta on sünoptik?” ei saanud Volli aru. „See on nii kole sõna. Miks ei võiks ilmaennustaja olla mõni teine sõna?”

„Ma ei tea,” kehtas isa õlgu. „Võib-olla sellepärast, et inimesed on lihtsalt niiviisi kokku leppinud, et kui

keegi ütleb sünoptik, siis saavad kõik aru, et see ongi ilmaennustaja. Aga kui keegi ütleb ilmaennustaja kohta mõne teise sõna, siis ei saa keegi aru, et see on ilmaennustaja.”

„Mul on ilmaennustaja kohta palju parem sõna,” ütles Volli.

„Mis sõna see on?” küsis isa.

„Päänik,” vastas Volli. „Minu meelest võiksid inimesed kokku leppida, et kui keegi ütleb päänik, siis saavad kõik aru, et see on ilmaennustaja.”

Volli ütles seda, kuna ta sõi parasjagu väga maitsvat meepräänikut.

„Ahah,” tegi isa ega saanud aru, mismoodi päänik parem sõna on kui sünoptik.

Vollile meeldis uusi sõnu leiutada. Tegelikult oleks talle meeldinud ka muid asju leiutada, aga koolis ei lubatud tal mitte kunagi mitte midagi leiutada.

Ükskord enne jõulukontserti leiutas Volli uutmoodi

häälega klaveri. See oli väga lihtne leiutamine, sest selleks tuli vaid klaverikaas üles tõsta ja poetada klaverikeelte peale paar peotäit kõvu piparmündikom-
me. Kui siis jõulukontsert algas ja muusikaõpetaja hakkas klaveril „Püha ööd” mängima, hakkasid kommid vahvalt klaverikeelte peal hüppama ja tegid klaverihääle palju ilusamaks, justkui oleksid kanamuna suurused raheterad plekk-katusele sadanud.

Muusikaõpetaja läks klaverimängu ajal näost täiesti kaameks, ronis peaaegu tervenisti klaveri sisse ja korjas kommid keelte pealt ära. See oli maailma kõige lõbusam jõulukontsert.

Kui õpetaja pärast teada sai, et Volli oli klaverile uue hääle leiutanud, ütles ta direktorile, et Vollit ei tohi enam ühelegi kooli kontserdile lubada. Volli isa ja ema kutsuti kooli ja direktor ütles neile, et nad peaksid oma lapsele rohkem korralikust käitumisest rääkima. Sellepärast ei saanudki Volli terve esimese klassi jooksul koolis peaaegu mitte midagi leiutada.

Ühel päeval oli Vollil eesti keele tunnis etteütlus. Etteütlus on selline asi, et õpetaja loeb aeglaselt ette mõned laused ja lapsed peavad need õigesti üles kirjutama. Need, kes ilma vigadeta kirjutavad, saavad „viie”; aga teised saavad „nelja” või „kolme”. Need, kes üldse kirjutada ei oska, saavad kahe, aga Volli klassis selliseid lapsi ei olnud.

Õpetaja luges ette viis hästi kergelt lauset: „Lauri jalgpall veeres üle tee. Pärast tööd pese käed puhtaks. Toomas püüdis kärbse kinni. Märg särk kuivab nõõril. Isa kündis traktoriga põldu.”

Volli oskas neid lauseid kirjutada täiesti ilma vigadeta ja ta oli kindel, et ta võiks etteütlust eest viie saada. Sellepärast otsustas ta etteütlust natukene põnevamaks leiutada.

Lauri oli Volli arvates küll väga ilus nimi, aga Peeter oli veelgi ilusam. Jalgpalli asemel pani ta raamatu, sest Peeter armastas raamatuid lugeda. Ja kuna raamatud ei veere, pani ta selle hoopis lendama.

Etteütluste teine lause oli samuti igav. Volli arust teadsid kõik, et pärast tööd tuleb käed puhtaks pesta, seda polnud enam mõtet kirjutada. Sellepärast kirjutas ta, et pärast sööki tuleb hambad puhtaks pesta. Sellest, miks Toomas kärbse kinni püüdis, ei saanud Volli üldse aru, sest kärbestele ei meeldi olla kinni püütud, neile meeldib lennata. Volli arvates oleks Toomas käitunud hoopis paremini, kui ta vanaemale limonaadi oleks ostnud.

Järgmisest lausest sai Volli kohe aru, et õpetaja ütles selle ainult selleks, et lapsed seal vigu teeksid ja märja särki asemel märg särk kirjutaksid. Volli otsustas õpetajale näidata, et lapsed ei ole üldse nii rumalad kui

õpetajad arvavad ja kirjutavad, et kuiv särk hüppas vette. Etteütluste viimases lauses kündis isa traktoriga põldu. Volli arvates oli see väga tore lause, sest ka tema oleks tahtnud, et tema isal nii põnev töö oleks. Volli kujutas ette, et isa istub hiigelsuure punase traktori roolis, tema aga keerab isa süles istudes rooli. Aga kuna Volli isa istus töö ajal hoopis arvuti taga ja luges igavaid kirju, kirjutavad Volli etteütlustesse, et isa ei oska traktoriga sõita.

Kui õpetaja oli viimase lause ette lugenud, palus ta lastel etteütlust veel kord tähelepanelikult läbi lugeda ja vead ära parandada. Volli luges oma töö väga tähelepanelikult üle ja leidis ka paar viga. Näiteks selle, et Peeter on ilus nimi, aga Mihkel oleks veelgi parem. Hammaste pesemise lause parandas Volli ka ära, sest seda teab ju igaüks, et pärast sööki pestakse hambaid. Aga selle peale, et ka pärast laulmist võiks hambaid pesta, ei olnud Volli arvates veel mitte keegi tulnud.

Viimase lause kirjutada ta ka uuesti, sest ta lootis, et võib-olla isa ikkagi oskab natukene traktoriga sõita, sest sõjaväes oli ta kaks aastat tankiga sõitnud.

Järgmisel päeval said kõik lapsed teada, kui hästi neil etteütlust läks. Peaaegu kõik said „viie”, ainult Hannes sai „nelja”, sest ta kirjutas „märk särk” ja „kärpse”. Vollile aga tahtis õpetaja kahe panna, sest tema arvates oli Volli etteütlust täiesti valesti kirjutatud.

„Sinu etteütlust tahaksin ma tervele klassile ette lugeda,” lausus õpetaja ja hakkas lugema: „Mihkli raamat lendas üle tee. Pärast laulmist pese hambad puhtaks. Toomas ostis vanaemale limonaadi. Kuiv särk hüppas vette. Ma loodan, et isa oskab traktoriga natukene sõita.”

Lapsed hakkasid Volli lauseid kuuldes kõva häälega naerma.

„Kõik sinu laused olid täiesti valed,” jätkas õpetaja. „Mida sa küll mõtlesid, kui sa neid kirjutasid?”

„Ma mõtlesin, et ma oskan tavalisi lauseid küll kirjutada,” vastas Volli, „sellepärast tegin ma need palju põnevamaks.”

Õpetaja leebus ja naeratas. „Ära seda teinekord enam tee,” soovitas ta, „põnevaid lauseid võid sa siis leiutada, kui me järgmisel aastal kirjaneid kirjutama hakkame. Aga etteütlust tuleb kirja panna täpselt nii, nagu see ette loetakse.”

Kui lapsed olid oma naermise ära naernud, küsis õpetaja nende käest, mis hinde nemad Vollile paneksid.”

„Viie!” kõlas üle terve klassi, sest Volli laused olid kõigile väga meeldinud.

Õpetaja panigi Vollile „viie”. Ning seekord õpetaja Volli isa ega ema leiutamise pärast kooli ei kutsunudki.

HELISEV SÜNNIPÄEV

Leelo Tungal

Kamilla Abuhajeva Maarü Gümnaasiumist

Tegelased:

MAI – 9aastane tüdruk

MERILIN – Mai sõbratar

LISETT – Mai sõbratar

KASPAR – nende klassivend

KARL – samuti klassikaaslane

Mai tuba. Laual kook ja limonaadiklaasid, vaasis kena lillekimp. Kõrvallaual CD-mängija ja plaadid. Seinal suur kell.

MAI (*tuleb taldrikutega, asetab need lauale*): No nii, sünnipäev võib alata! (*Valib plaate, lükkab ühe CD-mängijasse.*) Helisev sünnipäev! Kõigile jääb meelde, et Mai üheksas sünnipäev oli helisev pidu! (*Kõlab mingi tuntud laul. Heliseb Mai kaelas rippuv mobiiltelefon.*)

MAI: Hallo, Mai kuule! Ah et sina ei kuule? Üks moment! (*Keerab muusika vaiksemaks.*) Aa, see oled sina, Merilin! Ei, keegi pole veel tulnud... Mõtlesin just, et pean Karlile ja Kasparile helistama – äkki löid nad araks? *Ukse kell heliseb.*

MAI: Kuule, Merilin, ma pean nüüd lõpetama – keegi on ukse taga! Tule siis ruttu, eks! (*Läheb ja avab ukse.*)

KASPAR ja KARL (*sisenevad*): Tere! Palju õnne sünnipäevaks! (*Kaspar ulatab Maile kingipaki, Karl väikese lillekimbu.*)

MAI: Aitäh! Palun, võtke istet! Kohe peaksid Merilin ja Lisett ka tulema. (*Teeb kingipaki lahti.*) Oi, kui lahe plaat! Suur tänu!

KASPAR: Võta heaks! Kuule, kas sul mobiililaadija on olemas? Mul on aku tühjaks saanud...

MAI (*võtab riiulilt*): Palun! Ainult ma ei tea, kas see sinu omale sobib.

KASPAR (*uurib laadijat*): Sobib! Korras! (*Võtab taskust mobiiltelefoni, paneb laadima.*) Tead, mulle pidi üks pois mate vastused ütlemata – mul on täna nii kiire päev, et pole endal aega ülesandeid lahendada. Ja korraga vaatan – telefoni aku täitsa tühi! Niiviisi jäävad veel koolitööd tehnilistel põhjustel tegemata!

MAI (*imestab*): Kas siis telefoni teel saab koolitööd teha! (*Ukse kell.*) Oi, vabandust, nüüd on tüdrukud vist kohal! (*Avab ukse.*)

MERILIN ja LISETT (*rõõmsalt*): Tere, hällilaps!

LISETT: Me ei hakka sulle praegu kohe õnne soovima, natukese aja pärast teeme seda lauluga! (*Annab Maile pakikese.*)

MERILIN: Ja minu poolt on veel magus üllatus! (*Ulatab kommikarbi.*)

MAI: Suur tänu! Nii põnev, mis laulu te laulate! Mul tuli enne just selline mõte, et sellel sünnipäeval olgu hästi palju muusikat! Aga mis te seisate, istuge lauda! Jah, muidugi – saage tuttavaks: Karl ja Kaspar, meie endised naabrid. Merilin ja Lisett on minu klassiõed. (*Surutakse käsi. Kõik istuvad lauda.*)

MERILIN: Aga nüüd, Mai... (*Lisetile.*) Tõuse nüüd püsti ja hakkame laulma! Õnne soovime sull'...

KASPAR (*jääb kuulatama, katkestab käeviipega laulu*): Tasa! Oot-oot, see oli vist minu telefon! (*Võtab telefoni, pastaka ja märkmiku ja hakkab kirjutama.*) Tss! Vaikust! (*Telefonisse.*) Ma kuulen, Johannes! Jah, saan küll kirjutada! (*Lauas istujatele.*) Olge nüüd vakka, ma võin muidu valesti kuulda! Esimese ülesande vastus on kakssada kaks, selge! Ja teine...

MERILIN: Teate, ma nägin siia tulles öudselt naljakat pilti: üks onu oli puu otsa roninud ja tahtis oma kassi kinni püüda...

KASPAR (*pahaselt*): Ma ütlesin: vaikust! Kas sa ei saa aru, mul on koolitöö pooleli! Kas sina, Merilin, vastutad, kui ma homme matas kahe saan?

MERILIN (*katab suu kätega ja teeb Kaspari suunas grimasse*).

LISETT: Olgu, kui laulda praegu ei saa, siis ma ajan ka ühe telefoniasja jutti: lubasin emale helistada, kui kohale jõuan! (*Võtab oma mobiili, hakkab rääkima.*) Hallo, emme! Jõudsin Mai juurde. Et kes siin veel on? Merilin ja Karl ja Kaspar...

MAI (*vaatab nõutult kord ühe, kord teise kõneleja poole*): Aga, sõbrad, kakao jahtub ära...

LISETT (*telefonisse*): Ei, täitsa soe on! Ma panin villase salli kaela, ausõna! (*Maile, sosinal.*) Pole midagi, ega liiga tulist jooki polegi kasulik juua. (*Telefoni.*) Mis joomine? Ema, mida sa minust mõtled – me joomes siin külma kakaod... hästi lahjat.

MERILIN (*tunneb nähtavasti igavust, võtab taskust oma telefoni*): Oi, mulle on sõnum tulnud! See on mu onutütrelt, ta elab praegu Koerus ja tal on superlahe kuldne retriever. Nii nunnu koer!

KASPAR (*telefoni*): Palun korda veel kord, ma ei kuulnud viimast numbrit. (*Merilinile.*) Kas sa ei võiks natuke vaiksemalt lobiseda?

MERILIN (*laiutab käsi, tasandab häält*): No mis jutt see on – õpetaja ütleb kogu aeg, et mul on erakordselt vaikne hääl! (*Loeb mobiilisõnumit.*) Isver, Kadi koeral on kutsikad! (*Valib numbri, alustab juttu.*) Hallo, Kadi! Kuule, kas mõni on isane ka? Meie võtaksime siis selle, meil on nimigi valmis: Kolumbus.

KASPAR (*pahaselt*): Tasem – kas sa ei kuule, et ma ei kuule! (*Telefonisse.*) Ja viienda ülesande vastus on... Ütle uuesti!

MAI (*vaatab nõutult kord ühe, kord teise kõneleja poole, viimaks märkab Karli, kellel ainsana pole telefoni kõrva ääres*): Ja mina lootsin, et mul tuleb helisev sünnipäev... Vaata, kus lugu! Hea, et vähemalt sul, Karl, telefoni kaasas pole! Kas tõstan sulle torti? (*Karl noogutab pead ja vaatab õndsas näoga temast mööda.*)

LISETT, MERILIN ja KASPAR räägivad oma telefonidesse samaaegselt eri juttu.

LISETT (*telefoni*): Sul on vaja meie klassi õpilaste nimesid? Kohe ütlen: Annika, Kätlin, Karolin, Mai, Mari...

MERILIN (*räägib oma mobiiliga*): Jah, muidugi võin sulle veelgi häid koeranimesid öelda: Muri, Muki, Polla, Pauka...

KASPAR (*jätkab oma telefonijuttu*): Ma kordan numbreid: seitse, kakskümmend kolm, üheksateist...

MAI (*hästi valjusti*): Karl, kas ma tõstan sulle torti! (*Oma nina alla.*) Appike, see inimene ei kuule ju üldse? Ainuke külaline, kes oma mobiiliga ei tegele – ja see on ka kurdiks jäänud! (*Röögatab.*) Karl!

KARL (*vaatab rahulikult Maile otsa, võtab kõrvast CD-mängija klapid*): Kas sa ütlesid mulle midagi? Ma kuulasin siin parajasti plaadilt sünnipäevalaulu...

MAI (*lööb käega*): Ah, mis ma ikka ütlesin... Palju õnne minu helisevaks sünnipäevaks!

KARL (*keerab oma "pilli" hästi valjuks, sealt kõlab kõrvulukustav sünnipäevalaul*).

MAI: Appii-ii! (*Jookseb toast välja.*)

KASPAR (*paneb telefoni lauale*): Ei tea, mis tal hakkas? Ise veel sünnipäevalaps...

LISETT (*telefonisse*): Tsauu! (*Laseb telefoni rinnale kukkuda ja vaatab imestusega ringi.*) Ja sünnipäevalaps on kadunud, nagu oleks kits sabaga lõõnud!

KARL: Kummaline lugu! Äkki on tal närvid korrast ära?

MERILIN (*asetab ka oma mobiili lauale ja vaatab sinnapoole, kuhu Mai ennist jooksis*): Tõesti imelik – jooksis heast peast minema! Peaks talle vist helistama...

KÕIK: Jah, muidugi! (*Haaravad oma mobiiltelefonid ja... kummardavad publikule.*) Eesriie.

JÕULULAUPÄEV

Miina Karindi Tabasalu Ühisgümnaasiumi V klassist

Jõuluvana ruttas Tallinna vanalinna,
plaanis pärast Loksa sadamasse minna.
Taat vaatas üle Rakvere ja Tarva
ja juba oodati teda linnusesse Narva.

Nüüd oli aeg minna peole Tartu Ülikooli,
varsti kuulas taat Põlvas laululaval lastekoori.
Võrus järve ääres fotograaf jõuluvana pildile sättis,
Valgas tahtis ta korraks astuda ka Lätti.

Seejärel Viljandi lossimägedes tuli kinke jagada,
Pärnu rannas taat peale tööd veidi sai magada.
Jõuluvana imetles Kuressaare lossi ja aeda,
Lihula linnuses oli tal võimalus nikerdada laeva.

Taat kingid jagas Eesti laulupealinnas Kärddlas,
pärast lendu Haapsalu mudaravilas jõuluvana ärkas.
Paldiski pankrannikul ootas taati pidulaud,
õhtul Keila kirikus kõlas jõuluvana auks laul.

MEIE EESTIMAA

Kaisa Maris Hagel Nõo Põhikooli V klassist

Meie armsas Kuressaares elab väike Salme,
kuskil kaugel Kärevetel tema sõber Kalmer.
Koos nad käivad suvitamas Kauksi järve ääres,
talvel aga uisutamas kenal Saadjärvel.

Sügisel on mõnus minna Jõhvi jõhvikale,
kukeseened Võsu metsadest me ära toome.
Karu aga näinud olen Tudu metsa vahel,
jooksu pistsin püssi poole tookord, higi palel.

Autoga kord teele jäime Käru lähedal,
esimese kohana meil Türi tuli pähe õhinal.
Tee viis edasi siis läbi väikse Särevere,
õhtuks välja jõudsime me Põltsamaale.

Rõõmsaks meele teeb meil Tõravere,
hea on kokku saada kaunis Vellaveres.
Kui oled ära jõudnud käia Mäos,
siis tule vaata ringi ka me armsas Nõos!

* * *

Liisi Punnisk Viluste Põhikooli 9. klassist

EILE NÄGIN MA EESTIMAAD:
uusi kõrgeid ehitisi linnades
pikki looklevaid jäätunud jõgesid,
tõsiseid tumedaid kuusikuid,
sõbralikke ruttavaid inimesi linnatänavatel,
uusi kihutavaid autosid teedel,
rõõmsaid kilkavaid lapsi kelgumäel,
kevadsula ootel talupõlde,
armast talvist koduteed.

MINU SÕBER KIVI

Freddy Gunin Kehra Gümnaasiumi III b klassist

Minu sõber kivi
on pärit kiviajast
Neid on terve rivi
meie koduaias.

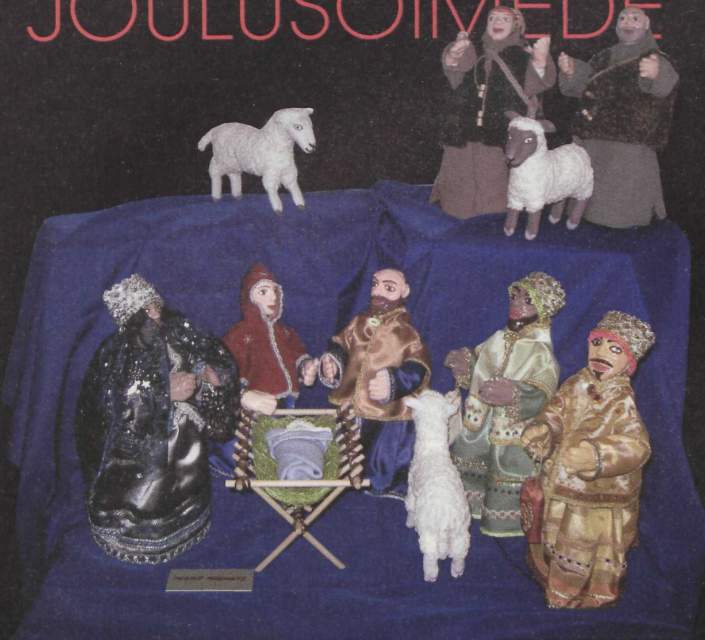
Kivi asub õue peal,
ma istun tihti tema peal.
Kivi on me aiasl juba ammu.
Ta ees ma tegin esimesed sammud.

Vana kivi on suur ja lai,
tema peal isegi süüa võib.
Ta taha võib peita
ja kullimängus võita.

JÕULUSÕIMEDE NÄITUSELT

GALERII

Merike Mäemets (Eesti)

Ene Mellov (Eesti)

Tšiilist

Prantsusmaalil

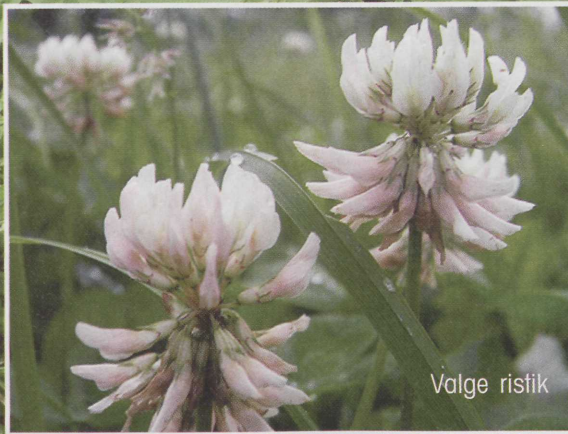

Tauno Kivihall (Eesti)

Internetist vaata lastegalerii näituste kohta: www.kullo.ee

Hiinast

Valge ristik

Aasristik

Kassiristik

TAIMEKE ÕNNE- SOOVIKAARTIDELT

Mai Zernask

Ristik oma armsate õienuttidega on kindlasti paljudele tuntud aasa-, põllu- ning teeservade taim.

Suvel seikles Nähka põllul punaste meelõhnaliste nuttide vahel ning korjas memmele kinkimiseks kimbukese nutililli kaasa.

„Oi, kas käisid ristikupõllul?” muigas Juulimemm rõõmsalt lillekimpu vaasi seades.

„Kas see taim on ristik?” uudistas Nähka.

Vanamemm noogutas: „Ristik jah! Ristikuid on meil Eestis 13 liiki ning nad on mitmesuguse õievärvusega: peale aasristiku on punast värvi ka keskmise ristik ja alpi ristik. Valgete nuttidega uhkeldavad – nagu juba nimest võib arvata – valge ristik ja veel ka mägiristik. Lisaks neile on olemas veel kollaste õitega kuldristik ja

pruun ristik. Kassiristikul on hall karvane nutt ja roosal ristikul on vahel ka punakad õied. Ristiku perekonda kuulub umbes 300 liiki. Suur osa liikidest kasvab põhjapoolkeral, kuid on ka liike, mille koduks on Lõuna-Ameerika ja Aafrika.”

„Neid ristikuid on siis nii-ii palju!” imestab Nähka.

Memm jätkas: „Ristiku perekonna liikidest tuntakse kõige paremini valget ja punast ristikut, osaliselt ka mägiristikut, sest need liigid on rohkem levinud. Nii valge kui ka punane ristik on Eestis tavalised taimed. Valge ristik kasvab niitudel, punane ristik on põllutaim.

Ristik on kultuurtaimena Euroopas tuntud juba 16.

Härjapeaks kutsus vanarahvas seda taime Põhja-Eestis, aga Lõuna-Eestis hüüti teda ristikhainaks. Tal on veel ka sellised nimed nagu kleenupud, mesi-pea, meelill, meenutt – ikka meega seotud.

sajandist. Ristikud on tähtsad ja saagirikkad söödataimed. Noored lehed sobivad salatiks, õied on kasutusel ravimtaimena.

Ja jäta meelde: kui leiad nelja lehega ristikulehe, siis oled õnnega koos! No kõige tuntum ongi **aasristik** ja rahvas kutsub teda härjapeaks või metsikuks punaseks ristikuks. Aasristikust saab peale sööda ka heamaitse- list ning meelõhnalist teed. Raviomaduste poolest saab kasutada külmetushaiguste, reuma puhul, ristikuhautist on vanarahvas pannud ka paisetele ning kasutanud lõnga värvimiseks, saades koos peitsidega kollast ja pruuni värvi. Härjapeaks kutsus vanarahvas seda taime Põhja-Eestis, aga Lõuna-Eestis hüüti teda ristikhainaks. Tal on veel ka sellised nimed nagu kleenupud, mesi-pea, meelill, meenutt – ikka meega seotud.

Keskmine ristik kasvab kuivadel nõlvadel, teetamid, põllupeenardel ja ka kuivades valgusrikastes metsades. Teda pole Eestis rohumaataimena kasvatatud, aga looduslikel niitudel on ta loomadele väärtuslik söödataim. Keskmist ristikut saab edukalt kasvatada ka ilutaimena. Eriti ilus on ta pargiaasadel koos härjajilmadega. Rahvas pole punaste õisikutega ristikutel eriti vahet teinud.

Valgete õitega ristikutest on ilutaimede moodi kõige rohkem **mägiristik**. Mägiristik ei ole hea söödataim, kuid temast on palju kasu hoopis teistel põhjustel. Tema õied on koondunud kuni saja kaupa suurtesse valgetesse või kreemikatesse nuttidesse, millel on harukordselt tugev meelõhn. Nii meelitavad mägiristiku kogumikud kohale rohkesti mesilasi – sel taimel ongi tähtis koht meetaimede nimekirjas. Rahvameditsiinis on mägiristikuteega ravitud paljusid naistel esinevaid muresid. Ka loomade ravimisel oli mägiristikust abi. Selleks koguti õitsvaid taimi. Et seda tehti jaanipäeva paiku, kui taimed alles noored, siis on taim saanud ka nimesid, mis on seotud jaanipäevaga – jaanirohi, isurohud. Talvel, kui lehmäl sündis vasikas, siis keedeti saadud rohtu ja anti keeduvett lehmale juua. Kui aga koduloomadel kadus söögiisu, siis anti neile jällegi mägiristikuteed. Seega peitub enamik mägiristiku saladusi tema õites.

Teistest valgete õitega ristikutest on tuntuim **valge ristik**. Valget ristikut võib leida pea igal õuemurul, niidul ja karjamaal. Valge ristik on roomava varrega mitmeaastane taim. Vars juurdub sõlmekohtadest ning kinnitab taime mulda ja samas aitab levida ühest kohast teise. Valge ristik sobib hästi lisandiks murusegusse: ta seob mullas lämmastikku ja õuemuru püsib sügisel kaua rohelisena. Kannatab hästi nii põuda kui ka tallamist ja öitseb maist septembrini. Tolmeldajateks on peamiselt mesilased, seetõttu peab valge ristiku murul paljajalu käies ettevaatlik olema. Valge ristik, rahvasuus – valgeärjape – sobib hästi verekosutusrohukuks ja temast tehtud tee annab söögiisu. Noored lehed on maitavad salatina ja nälja ajal segati neid muu toidu hulka.

Eriti armas taim on **kassiristik** oma õrnade pehmete hallide nuttidega. Tema välimus erineb meie teistest ristikuliikidest, kuna ta õied on täiesti hallid, karvased. Nad meenutavad pehmet kassipoega, on niisama õrnad. Ilmselt sellest ongi tulnud taime nimi – õisikud on ümarad või veidi piklikud, kassikäppade moodi. Kassiristiku õisik koosneb kuni sajast pisikesest õiest. Peale selle on karvadega kaetud veel ka varred ja lehed, nii et ta on ikka üks „karvakiisu” küll. Kassiristik on tõesti kaunis ja kuna ta oma välimust suurt ei muuda ei viljade valmides ega ka kuivatamisel, siis sobib ta kenasti kuivkompositsioonide tegemiseks. Mingil määral sobib kassiristik ka haljastusse: nimelt kuivade nõlvade ja jäätmaade ilustamiseks. Mõnel pool on kassiristiku abil kaitstud loomi kurja silma eest. Loomadele söögiks ta aga ei sobi, sest varred on kibedamaitsega. Vaid leplikud lambad söövad noori kassiristiku võrseid.

„Aga lippa nüüd õnnetoijat – 4 lehekesega ristikut – otsima. Ma olen niigi pikalt jutustama jäänud!” soovitas Juulimemm Nähkale.

„Oota, oota, kas siis neid nelja lehega ristikuid on väga harva?” uuris Nähka edasi.

„Nojah, neid lehekesi on tavaliselt kolm ja ristiku perekonna ladinakeelne nimetus *Trifolium* tähendabki „kolmelehtine”,” selgitas memm. „Ristikulehtede juures on huvitav veel see, et nad ööpäeva vältel liiguvad, pimeduses aga vajuvad magamisasendisse longu.”

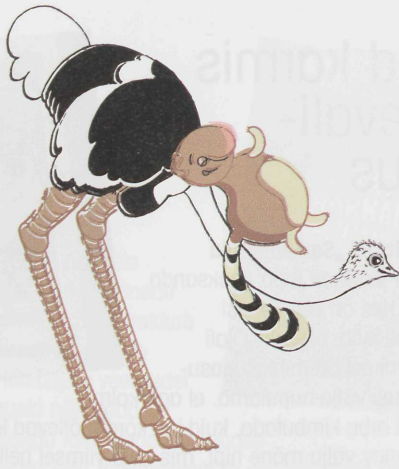
AUL

Peep Veedla

Auli oma koduaias ei kohta. Ega ka naabri aias mitte. Ega üldse mujal kui meres. Isegi jõgedest ja järvedest ei pea aulid lugu. Meie veekogudel on aga aul konkurent-sitult kõige arvukam talvitaja lind. Auli rannikulähe-dased kogunemispaidad asuvad kõikjal, kus leidub vaba vett. Kuid suurem osa aulidest veedab aega hoopiski avamerel, nii et ega seda tohutut aulide armeed, mis meie vetes talve veedab, silmaga ei haaragi. Ühtekokku võib neid seal olla kuni pool miljonit lindu või rohkem-gi! Ükski teine linnuliik ei suuda Eestimaa talves arvukuselt aulile konkurentsi pakkuda. Seetõttu on jaanuar õige aeg auliga tutvuse loomiseks: on ju käimas

ka kesktalvine veelindude loendus, mida on Eesti ornitoloogid korraldanud juba üle poole sajandi.

Ise ei kujutaks küll ette elu jaanuarikuises jäises merevees – päevast päeva, ööst öösse. Külmu ju! Kui mõni aul mõistaks seda kirjatükki lugeda, ei taipaks ta, millest ma räägin. Ja ei taipa tänu sellele, et aulide suled vett ega külma läbi ei lase. Selleks kontrollivad aulid igal hommikul korralikult oma sulestiku üle ning kui leiavad mõne sule, mis pole piisavalt veekindel, niisutavad selle hoolikalt rasuga läbi. Vaid rasuga võitnud suled tagavad vee- ja külmakindluse. Üksnes õlireostuse vastu ei aita isegi korralikult hooldatud

Kevade lähenedes läheb aga auliparvedes tõeline laulupidu lahti! Kaldast kaugemale kostab, nagu meri laulaks. Tõeline joodeldamine! A-u-li, a-u-li! Sellest laulust aul endale nime ongi saanud.

sulestik ning kuna merre ikka aeg-ajalt laevadelt õli satub, ongi kõige suuremateks kannatajateks neil juhtudel aulid.

Kui aga vesi on puhas, naudivad aulid meie talve, sest nende päriskodus kaugel põhjas pole talvel midagi peale hakata. Ilmselt Põhja-Gröönimaal või Teravmägedel või Novaja Zemljal vaba vett ei leia. Aga toitu leiavad aulid endale vaid veest. Selle hankimiseks on nad võimelised sukelduma kuni 60 meetri sügavusele. Lainetel loksuvat auliparve jälgides märkame, et vups ja vups kaovad nad vee alla. Paariks minutiks. Aga kuna pidevalt mõni vupsab vee alla ja mõni jällegi vee peale, siis on üpris lootusetu aru saada, millal jälgitav lind pinnale tagasi kerkib. Merepõhjas on toidulaud rikkalik, mine ja vali! Kord pistab lind pöske mõne limuse, kord mõne vähilaadse, vahel mingi pisema kalagi. Ja nii see lühike talvepäev kulubki, ikka põhja – pinnale, põhja – pinnale.

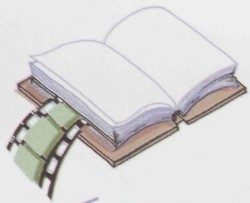
Kevade lähenedes läheb aga auliparvedes tõeline laulupidu lahti! Kaldast kaugemale kostab, nagu meri

laulaks. Tõeline joodeldamine! A-u-li, a-u-li! Sellest laulust aul endale nime ongi saanud. Ka teistes keeltes, näiteks soomekeelne *alli*. Aga näiteks sakslastel on ta *Eisente*, jääpart, teadagi miks. Või näiteks inglastel *Long-tailed Duck*, pikksaba-part – sellegi nime tagapöhi ei vaja juurdlemist. Aulide laulukoori saame nautida märtsist maini, sel ajal rändab siitkaudu põhja suunas ka suures koguses neid aule, kes talvitumispaiga meist lõunapool valisid. Igal aastal ületab Läänemere ja Soome lahe vähemalt miljon auli.

Nüüd on aga paras aeg mere äärde minna ja aulid lainetest üles otsida. Kindlasti vajame nende vaatlemiseks binokli või vaatlustoru abi, muidu võime heal juhul vaid täpikesi täheldada. Optika abil aga näeme, et tegemist on ilusate musta-valge-halli-pruunikirjute lindudega. Aulihärradel on suitsupääsukeselik pikk peenike saba kaunistuseks ja valge pea suurte pruunikate kaelalaikudega. Nagu linnuriigis kombeks, auliproudad nii ehitud pole. Aga ilusad ikkagi!

Fotod: Matti Kose

Tulevasele auto-ehitajale

Kirjastus **Varrak** andis välja kopsaka teose „**Kuidas masinad töötavad**”, mille autorid **Rick Arnold** ja **Allan Sanders** selgitavad lihtsas ja selges keeles masinaehituse algtõdesid. Ja et asi oleks veel põnevam, siis on samade kaante vahele pandud mitmesuguseid vidinaid, millest saab ise mehhanisme kokku panna. Osavate kätega meister võib masinaosadest koguni 12 töötavat mudelit kokku panna. Raamatu tõlkis **Kalle Klein**.

Orvud karmis karnevalimöllus

Lemony Snicketi „**Sari õnnetuid lugusid**” on jõudnud juba üheksanda raamatuni. Kes on eelmisi osi lugenud, see teab, et krahv Olafi nimeline kurikael on mihkel igasuguseid õudusi välja nuputama, et aga kolme Baudelaire'i orbu kimbutada, kuid iga kord mõtlevad ka Violet, Klaus ja Sunny välja mõne nipi, mis neid viimsel hetkel Olafi küüsi päästab. „**Karnivooride karnevalis**” tuleb tegemist teha koguni puuritäie nälgjaste lõvidega. Karnivoor, muide, tähendabki lihasõojat... Kirjastuse **Draakon & Kuu** ilmutatud raamatu tõlkis **Leelo Märjamaa**. Kogu sarja illustatsioonid on teinud **Brett Helquist**.

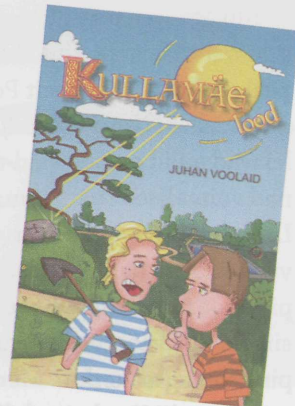
Teekond arvutisse ja tagasi

Tiia Kõnnussaare lastejutt „**Tagasitee koju. Kaarli ja Jette seiklused võrgus**” pajatab poisist ja tüdrukust ning hamstrist nimega **Harrison**, kelle elu läheb ühtäkki vägagi muinasjutuliseks ja kohati ohtlikuks. Nimelt satuvad **Kaarel** ja **Jette** arvutimängu kaudu kummalistesse maailmadesse, kus kohtuvad **Tuuleema**, **virvatulukeste**, **Veteema**. **Metsavana** ja teiste tegelastega. Rohkete sekelduste järel jõutakse siiski päriskoju tagasi. Raamatust saab teada nii mõndagi nii looduse kui ka muinasaja kohta ning **Jette** õpetab nii **Kaarli**le kui ka lugejale selgeks mitu suutäit võru keelt. Raamatu illustatsioonid tegi **Kadri Kurema** ja avaldas kirjastus **Varrak**.

Kullamäest võib mõndagi oodata!

Juhan Voolaiu „**Kullamäe lood**” pajatab hea fantaasiaga ja erksaloomuliste **Viljandi** poiste **Priidu**, **Heiki** ja **Aavo** seiklustest. Ette võetakse nii põnevaid aardeotsimisi, jalgrattaretki kui ka kambasõdu. Saatesõnas ütleb autor, et pani need lood kirja oma teadlasest isa lapsepõlvemälestuste põhjal, kuid tõstis tegelased mõnekümne aasta võrra edasi, praegusesse aega. Igatahes tunnevad **Kullamäe** poisid end kaasajal üsna koduselt: rokitakse klassiõhtul, saadetakse tüdrukuid õhtul koju ja peetakse sõda pekisaaglas-tega. Kes need veidrad tegelased on, seda saab teada, kui loed kirjastuse **Atlex** välja antud raamatut. Rohkete illustatsioonidega rikastas raamatut **Andres Kuura**.

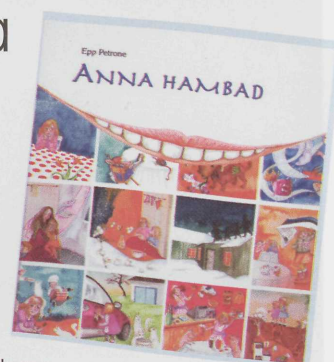
Äpard haarab õlekõrrest

Jeff Kinney loodud lahe tegelane **Greg Heffley** ei mõtlegi hoogu maha võtta: äpardipäevikuid, milles poiss pajatab oma suurtest ideedest ja väikestest vempudest, on juba eesti keeleski ilmunud terve rida. **Anna-Magdaleena Kangro** tõlgitud ja **Ajakirjade Kirjastuse** välja antud uus päevik kannab alapealkirja „**Viimne õlekõrs**”. Päevikus kirjeldab **Greg** ikka oma peret ja sõpru, kuid nalja saab muidugi kõvasti. Õnneks oskab ka äpard ise oma äparduste üle naerda – teadagi et takkajärgi, aga asi seegi!

Anna ja Marta hea kodu

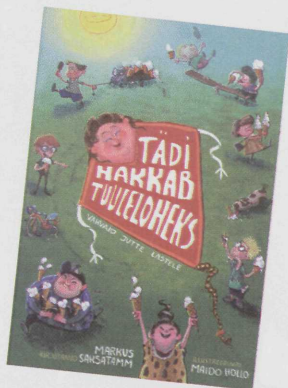
Väikeelele või -vennale ettelugemiseks sobib suurepäraselt **Epp Petrone** raamat „**Anna hambad**”. Kes on lugenud raamatut „**Marta varbad**”, see on **Epp Petrone** lastega juba tuttav. **Martast** saab uues raamatus vanem õde, ja teadagi läheb iga lapse elu palju huvitavamaks, kui talle sünnib õde või vend, olgu pealegi, et algul pole tal hambaidki suus, sõnadest rääkimata... **Hubasust** ja päikeselisust lisavad juttudele ka **Pia Maiste** kaunid värviküllased illustatsioonid.

Isevärki tädi-onude välimääraja

Markus Saksatamm on meie lugejatele hea tuttav: ka mõnede tema uues raamatus „**Tädi hakkab tuuleloheks**” ilmunud juttude tegelased on Hea Lapse veergudel juba oma nägusid näidanud.

Mõnusa huumoriga kirja pandud lugudes pajatatakse veidravõitu tädiilnskitest ja onulinskitest: onu Vilmar unistab näiteks lendamisest, tädi Urvele meeldib nutta, onu Juss aga on nii pikk mees, et peab külla minnes pea korstnast välja pistma. Kuna lood on väga lõbusad ja paraja pikkusega, siis soovitaks neid muidu une-eelseks lektüüriks, aga võib karta, et mõnused juhtumised ei lase enne raamatut käest panna, kui see on kaanest kaaneni läbi loetud. Raamatu illustreeris **Maido Hollo** ja avaldas kirjastus **Tänapäev**.

Leemur Ville ja teised

Kairi Look on kirjutanud raamatu energilisest Ville nimelisest leemuripoisist. Leemur Ville on veidi meie Triibu-Liine sarnane – tal on samasugune triibuline saba ja uudishimulik loomus. Kahjuks peab Ville suguselts aga lugu vaid pikutamisest ega hooli mitte üks raas teadmiste omandamisest. Kui Ville sarnaneks oma pesakonna pealikule Juuliusele, siis ei oleks ilmselt saanud jutustusest „**Leemuripoeg Ville teeb sääred**” ilmselt üldse asjagi. Kuid õnneks tutvus Ville rännuhimulise orava Pierre’iga ning otsustas koos temaga rändama minna – tänu sellele saab lugejagi teada, kuidas elatakse Amsterdamis ja Pariisis. Vahvate loomajoonistustega kaunistas raamatut kunstnik **Elina Sildre**. Leemuripoja lugu pälvis III auhinna kirjastuse **Tänapäev** viimasel lastejutuvõistlusel.

Telegrimmiga Nöbinina

Kristiina Kassi „**Nöianeiu Nöbinina**” on saanud paljude laste lemmikraamat. Paar aastat tagasi pälvis väikesest heast nõiaplikast pajatav jutustus Kultuurkapitali lastekirjanduse preemia, nii et täiskasvanudki osutasid Nöbininale tähelepanu. Teleajakirjanikud otsustasid raamatust teha koguni telelavastuse, mida mullu osakaupa ETV ekraanidel näha võisime. Need, kes raamatut lugenud, panid kohe tähele, et telelavastuses oli terve hulk uusi tegelasi ja isemoodi sündmusi. Nüüd andis kirjastus **Tänapäev** välja telelavastuse raamatu pealkirjaga „**Nöbinina**”, mille kaanel on autoritena kirjas telesarja stsenaarist ja lavastaja **Elo Selirand** ning nõianeiu Nöbinina kuju looja **Kristiina Kass**. Lisaks telelavastuse fotodele mitmekesisivad raamatut veel **Toomas Pääsukese** koomiksid ja **Peeter Volkonski** laulud.

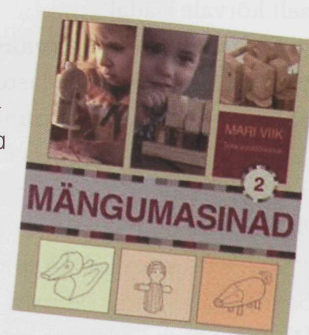
Onu Remuse tegelased tõstavad häält

Chandler Harrise kirja pandud „**Onu Remuse lood**” luges näitleja **Tõnu Aav** kuulsaks juba siis, kui teie isad-emad olid lapsed. Lasteekaani Muusikastudio lapsed esitasid aga enne jõule koos Tõnu Aavaga mitmel kontserdil lugusid Jänku-onust, Rebase-onust, Mägraemast ja teistest onu Remuse tegelastest hoopiski lauldes. 13 laulu, mille kirjutas **Priit Pajusaar** **Leelo Tungla** tekstidele, jõudsid ka uuele plaadile „**Ära usu hundi juttu**”. See on järjeks mullu ilmunud „Onu Remuse lugude” CD-le. Kes soovib ise onu Remuse lugudest muusikalina esitada, see leiab mõlema plaadi laulud ka fonogrammilt ja laulikut.

Töö ja mäng samade kaante vahel

Ükskõik kui elektrooniliseks meie elu ka ei muutuks – osavad käed ja nutikas pea on igal ajal kuldaväärt varandus! Aga ega tublidus tule tööta: mida rohkem maast-madalast oma näpuosavust arendame, seda kergem on meil tulevikus elus hakkama saada. **Mari Viigi** raamat „**Mängumasinad 2**” õpetab skeemide ja fotode abil meisterdama nii laevu kui ka leierkasti, nii kirpu kui ka karusselli. Raamat, mille andis välja **Ajakirjade Kirjastus**, on abimeheks ka neile täiskasvanuile, kes oma lapsepõlves puutöö ligi ei pääsenud. Õppida pole kunagi hilja!

KABALA KOOLIS

Maire Sirel, tervisepsühholoog

LAHE

Asupaik Türi vallas Järvamaal. Kabala kool elab mõisahäärberis. Suursugune varaklassitsistlikus stiilis hoone ehitati valmis ligi **250** aastat tagasi (1774) ja kõrgub **pargis** puude keskel kui ehtne **maiuspala iluja ajaloo huvilisele** rändurisilmale. Ainukordselt imekaunid on näiteks **kahhelkividest ahjud** – baroksed, mustrilised, värvilised. **Puutrepid** kolme korruse ühendusteena on põnev **meistritöö** – sammujat saatmas malemängu ettureid meenutav uhke sammastik. Kõrgeim käänuline trepp viib kooli ligi **90** aastast ajalugu valgustavasse **muuseumi**. Välisuksest välja tormates aga jõuab vähemgi kui 100 sammuga päris tõelise **laululava** laulukaare alla. Küll Kabala koolis on **VAHVA** õppida!

Mõiste mõttest. Sõnal „vahva“ on hea tähendus ja sobib kirjeldama nii inimesi kui olusid. Vahva vahetund on üks **tore** tükike aega, et koolitundide vahele omal nõul ja jõul „meisterdada“ rõõmus meel, roosad põsed, nalja ja naeru... Õnnestub see hästi, kui üheskoos näiteks **liikumismänge mängida**, eriti õues, kus avarust ja värsket õhku küllaga. Vahva – see tähendab ka olla **vapper, tubli, tugev**. Vahva vahetund tehku vahvaks! Ja teebki, kui **minna vapralt õue** igasuguse ilmaga või **leiutada** aina sellist aktiivset tubast **tegutsemist**, et kellelgi pole aega igavust tunda või passiivselt kõrvale jääda!

Vahetund on väga vahva. Eriti seepärast, et kogu peosaal koos lavaga on laste päralt. Süda rinnus võib rõõmust hüpata, sest igaühele on ruumi ja ehtsaid **jooksumänge** saab mängida täiel kiirusel. See on mõisa härrastemajas paikneva kooli üks rikkusi, et **õhku ja avarust** on nii sees kui väljas, lisaks **pidulik ilu kaunistamas** ka iga argipäeva. Saalis kroonlühter säramas pea kohal ja mängu lõppedes saab üheskoos lavale koguneda.

Park lubab luksust ronida puu otsa, õnnestub see julgel ja osaval Mardo Kivimäel.

* mäng „Kaval rebane“

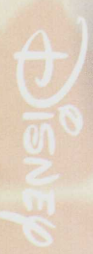
Lapsed võtavad kätest kinni ja teevad suure ringi. Ringis olles ei räägita ja pannakse silmad kinni. Mängujuht kõnnib ümber ringi ja koputab kellelegi õlale, kes on siis KAVAL REBANE. Nüüd astub mängujuht samuti ringi ja lubab silmad lahti teha. Koos hüütakse kolm korda: „Kaval rebane, kus sa oled?“ See laps, keda puudutati, astub ringi sisse ja ütleb: „Siin ma olen!“ ja hakkab teisi kinni püüdma, kes ta eest joostes põgenevad. Kelle kätte saab, see jääb mängu kõrvalt vaatama, kuni „rebane“ on kõik kätte saanud. Seda mängu võib teha ka aja peale: kes on kiireim „rebane“?

** mäng „Ämblik ja kärbsed“

Mängujuht mängib klaveril marssi, valssi, polkat või mõnda muud lugu. Keegi mängijatest saab ülesande olla ÄMBLIK. Vastavalt muusikale hakkavad lapsed saalis läbisegi liikuma. Kui muusika katkeb, jäävad kõik liikumatult seisma, „tardudes“ liikumishetke asendisse. „Ämblik“ jälgib seda tegevust kõrvalt ja kes lastest liigutab, selle („kärbsed“) viib ta oma nurka („võrku“). Mäng kordub, kuni kõik mängijad on kinni püütud. Kes on kõige püüdatum ehk viimaseks jääb, on järgmise mängu „ämblik“.

LEMMUTAJA RALPH

EESTI KEELES!

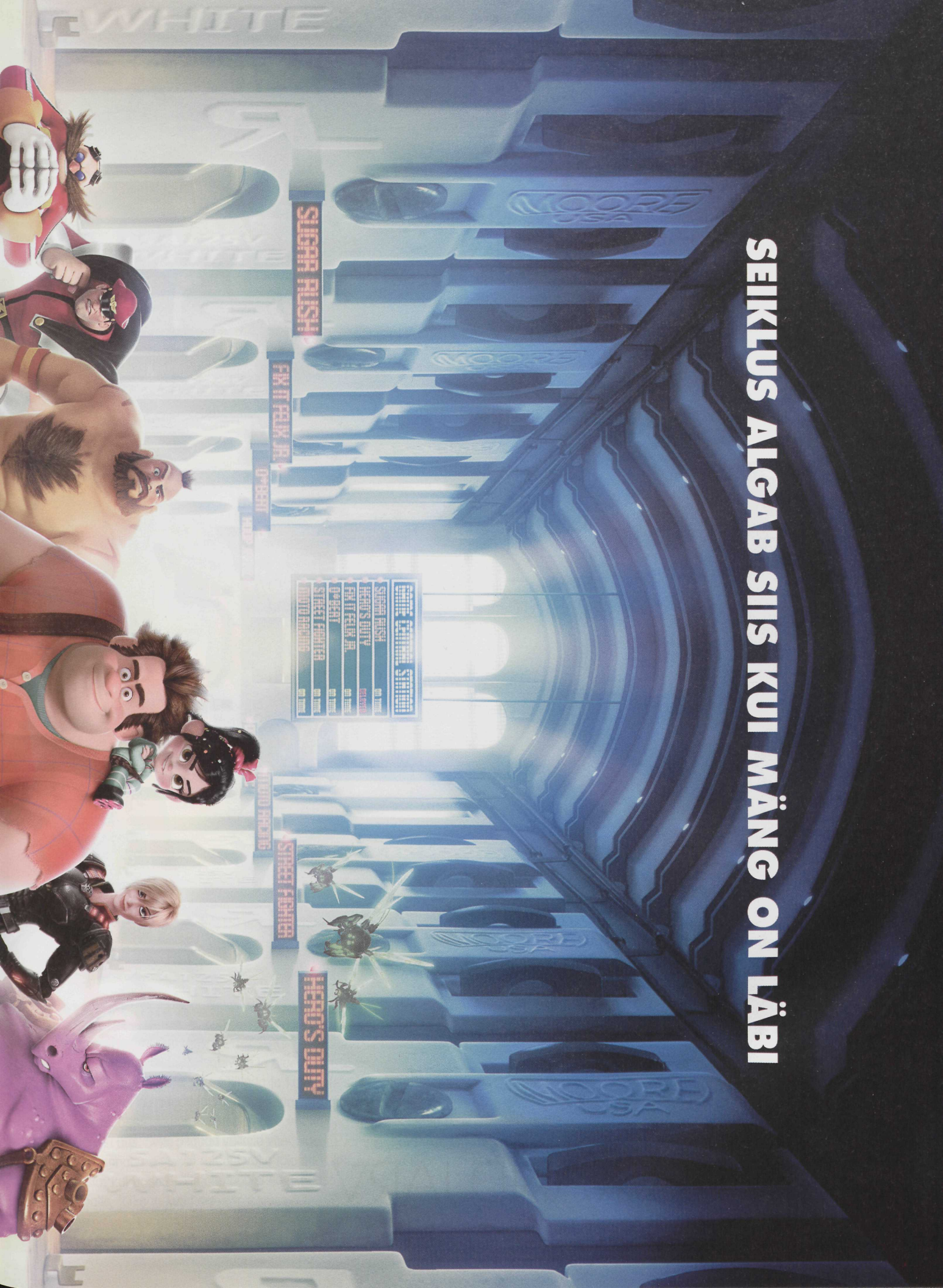
DISNEY.COM/WRECKITRALPH

KINODES 25. JAANUARIST!

©2012 Disney

SEIKLUS ALGAB SIIS KUI MÄNG ON LÄBI

NAME	STANDARD	STANDARD
SUGAR RUSH	00:10:00	00:10:00
HERO'S BULLY	00:10:00	00:10:00
FBI FELLOW	00:10:00	00:10:00
D'ARET	00:10:00	00:10:00
STREET FIGHTER	00:10:00	00:10:00
MIDORAWA	00:10:00	00:10:00

HEA-LAPS

SEIKKUS A

RASMUS RÄNDJÄRV

OSAVNÄPP

VANAST
UUS

Lully Gustavson

Praegu on müügil nii palju huvitavaid õnnitluskaarte, et raske on nende seast välja valida see kõige sobivam ja õigem. Aga kodus on sul pakkide viisi vanu postkaarte. Kõiki ei saa säilitada ja kõik pole sulle olulisedki. Mõni on võib-olla isegi veidi kortsunud ja vana väljanägemisega. Nii vaatagi, kas on võimalik vanast õnnitluskaardist mõni motiiv või kujund välja lõigata ja selle abil teha vanast uus. Selle pilguga võiksid vaadelda ka vanu kompvekikarpe ja reklaame. Ehk annab nendestki midagi välja lõigata. Olulise motiivi kaardil saad esile tõsta, kui paned selle alla papist kõrgenduse. Vaatle, lõika ja kujunda!

FRED-ERIK, NAERUTUVID JA ILLUSIOONID

Küsitles **Mustkunstnik Ande**

Nagu juba traditsiooniks saanud, oli Hea Lapse uusaastapeol kohal ka mustkunstnik. Trikke tegi ja suud jättis ammuli Eesti suurimaid tulevikulootusi **Fred-Erik Johanson**. Kes nii eelmisel kui ka sellel aastal peol käis, sai ise võrrelda, kuidas Fred aastaga edasi on liikunud.

Viimati tegin sinuga intervjuu 2010. aasta veebruaris, pea 3 aastat tagasi. Kuidas oled selle ajaga edasi liikunud?

Suur eesmärk, täispikk muusikaline kava valgete tuvidega, on täidetud. Selle kavaga olen juba viimased pool aastat esinenud. Olen ehitanud mitmeid suuri illusioone (näiteks võin lõkke inimeseks võluda), olen koolitanud assistente, olen palju õppinud, ennast täiendanud, arendanud erinevaid oskusi. Olen teinud palju tööd. Tihti peale publik seda ei näe, nendeni jõuab vaid ilus ja lõbus osa, kuid ka kõige väiksemale programmile kulub mul lavatagust tööd minimaalselt 3 – 4 tundi. Rääkimata suurematest õhtustest etendustest, kus ettevalmistusi alustan sageli kell neli hommikul.

Võimalik on muidugi teha ka lihtsamaid kavasid, kuid mina nii ei taha.

2010. aasta alguses võis väita, et oled peamiselt lastemustkunstnik. Enam see väide ilmselt ei kehti?

Olen töötanud selle nimel, et suudaksin pakkuda kvaliteetset, mahukat ja mitmekesist programmi kõikidele erinevatele üritustele, galaõhtust pulmadeni. Täiskasvanud inimesi hämmastada on samuti väljakutse. Kuid esinen jätkuvalt rõõmuga ka lastele, nende emotsioon üllatustele ja maagiale on nii vahetu ja siiras.

Fotod: Mart Mere

Kasutad oma etendustes üsna palju abilisi – lisaks assistentidele ka hulganisti linde ja loomi. Räägi meile veidi oma „loomamaiaist“.

„Loomamaad“ on mul suur: hetkel kuulub sinna 12 valget naerutuvi, keda igapäevaselt dresseerin. Lisaks giganttuvid, viirpapagoid, kana ja part. Noorema publiku rõõmuks on alates sellest suvest laval ka lumivalge jännes.

Maailmas on küllaltki vähe mustkunstnikke, kes töötavad lindudega, sest nende koolitamine nõuab palju hoolt ja pühendumist. Ma olen praegu vist ainus mustkunstnik maailmas, kes esitab muusikalist kava valgete tuvidega niivõrd suures mahus (korraga on programmis väga palju linde ja suuri illusioone). See on tehniliselt väga raske. Näiteks on selles kavas trikk, kus tuvi hõljub liikumatult õhus. Seda saab teha vaid treenitud tuviga, kes vastavalt vajadusele suudab vaikselt selili püsida.

Etenduste juures on mul abiks palju inimesi: olen koolitanud 4 lava-assistenti, keda vastavalt vajadusele ja programmi suurusele kaasata saan. Lavatagune meeskond on veel suurem, nii tehniline ala nõuab palju abikäsi etenduste ettevalmistamisel ja illusioonide ehitamisel.

Millised on sinu lemmiktrikid? Nii need, mida ise teed, kui ka need, mida teiste esituses vaadata meeldib?

Minu lemmiktrikid on need, mis nõuavad mustkunstnikult harjutamist ja oskusi, käteosavust. Igaüks võib teha trikke, milleks on vaja ainult mingisugust tehnilist lahendust, kuid hea on esitada kava, mida vaid vähesed suudavad järele teha.

Ka teiste mustkunstnike puhul austan pigem lava taga tehtud tööd, täpset ja treenitud esitust, artistlikkust ning originaalselt ja kavalalt väljatöötatud trikke.

Kus sind esinemas näha võib? Ja kas sind on võimalik ka esinema kutsuda?

Esinen seal, kuhu kutsutakse. Tavaliselt on tegu kinniste üritustega, aga mõned avalikud esinemised teen aasta jooksul ikka. Infot esinemiste ja minu programmide tellimise kohta leiab Facebookist

(<http://www.facebook.com/MustkunstnikFredErikJohanson>) või minu kodulehelt www.mustkunstnik.ee

Selleks, et maalingut oleks lihtsam teha, võid ette joonistada mõned piirjooned. Selleks on hea kasutada peenikest pintslit ja musta värvi.

Võta švamm, pintsel ja must värv. Suurem ala kata švammiga tupsutades ning peenemad kohad tee pintsliga.

Loputa pintsel ja tee kokku oranži värviga. Sellega kata linnu nokk.

Selleks, et linnuke näeks elavam välja, tee švamm kokku kollase värviga ja tupsuta hästi õrnalt noka ülemist osa.

Kui oled eriti osav, lisa natuke värvi ka silma juurde. Varmmi teine külg tee kokku punase värviga ja lisa seda õrnalt noka alumisele osale.

Kasutades peenikest pintslit, musta ja sinist värvi, joonista linnule silm.

Võta valge värv ja laiem pintsel. Sellega on hea katta linnu kurgualust. Peenema pintsliga lisa silmale mõned täpid, et see särama lööks.

Üks peenike triip lisa ka noka alumisele poolele. Hästi natuke valget võid lisada noka otsa, musta laigu kõrvale. Ongi üks lärmakastuukan valmis!

Ei mängu- ega muu kann – hoopistükkis TUUKAN!

Iris Müntel

See omapärane linnuke on tuukan, kellel on nii pikk nokk, et paneb lausa imestama, kuidas ta nokali ei kuku. Tuukanite eredavärviline uhkus on peaaegu niisama pikk kui keha. Siiski on nokk oma pikkusele vaatamata päris kerge ja tasakaaluprobleeme ei tekita. Selle pind on kaetud tugeva keratiiniga – ainega, millest koosnevad ka meie küüned ja juuksed. Tuukanid oskavad olla päris lärmakad sulelised, istudes troopikameetsas puu otsas ning kisades: „Tukaano, tukaano!“ Ilmselt sellepärast kutsutigi neid varem tukaanlasteks.

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Imeilusat uut aastat teile, armsad kokkajad! Olgu teil sel aastal palju häid maitseid ja kauneid hetki, mida pärast tore meenutada. Seekord pakun teile välja kaks väga vahvat retsepti – üks äärmiselt lihtne, teine natuke aeganõudvam, aga kindlasti seda väärt. Toredat katsetamist!

Krõbedad kevadrullid

Peaaegu ausalt tunnistama, et mina hakkasin juba jaanuaris kevadet ootama. Seetõttu ka selline kevadehõnguline retsept. Tean, et vara veel ja tegelikult on aega paar kuud talverööme nautida, kuid salamisi ju võib! Kevadrullid on pärit aasia köögist ja kuigi nende tegemine on üks paras ettevõtmine, on tulemus seda väärt. Soovitan paluda mõne vanema pereliikme abi.

Koguselt tuleb umbes 26 kevadrulli

- 3 suurt küüslauguküünt
- pöidla suurune jupp ingverit (justnimelt pöidla suurune, mitte pöidlaotsa suurune)
- 2 porgandit
- umbes 600 g värsket peakapsast
- 400 g šampinjone (see sinine karbik)
- 4 spl õli
- 100 ml vett
- sojakastet
- 6,5 lehte filotainast (mul oli 450 g pakk) – pane eelmisel õhtul sügavkülmasse tavalisse külma
- rullikeste määrimiseks õli

Kõigepealt pane ahi 250 kraadi juurde kuumenema. Seejärel riivi kooritud ingverijupp (peenikeseks riiviga) ja jätta kõrvale. Nüüd riivi pestud porgandid (mina riivin alati koos koorega) ja jätta samuti ootama. Seejärel vala pannile 4 spl õli, aja kuumaks ning lisa sinna purustatud küüslauguküüned ja riivitud ingver. Kuumuta umbes 10 sekundit ning lisa riivitud porgandid. Sega ja jätta praadima. Samal ajal haki kapsas peenikesteks ribadeks ja lisa pannil praadivale segule. Sega kõik läbi ja jätta praadima. Seejärel haki šampinjoniid (ära pese!) võimalikult peenikeseks. Lisa hakitud seened pannil praadivale segule. Sega kõik läbi, lisa 100 ml vett ning jätta kaane alla samal kuumusel umbes 10 – 15 minutiks edasi hauduma. Lõpus maitsesta sojakastmega (panin umbes 3 – 4 spl).

Võta külmikust välja filotainas. Aseta lõikelaud lauale ning võta üks filotainaleht ja lõika see lõikelaudal neljaks. Saad 4 ristküliku. Aseta üks kuhjaga supilusikatäis täidist ristküliku vasakusse alumisse nurka. Keera nurgake täidise peale ning rulli poole peale. Seejärel keera vasakult ja paremalt nurgad peale ning rulli lõpuni.

Jätka, kuni täidis on otsas. Aseta rullitud kevadrullid küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile ning küpseta 5 minutit 250 kraadi juures. Seejärel küpseta 10 minutit 225 kraadi juures, kuni rullid on pealt kuldpruunid ja krõbedad. Sobib serveerida ka koos riisi ja mõne kastmega.

Õhuke krõbe pitsapõhi

Olen ammu tahtnud ka kodus süüa seda õiget paberõhukese krõbeda põhjaga ümmargust pitsat, sest kogu aeg ei ole isu paksema saiasema põhja järele. See põhi valmib imelihtsalt ja ilma pärmita. Katteks saad lisada oma lemmiklisandeid, ananassist tomatini.

Koguselt tuleb 2 suurt ümmargust pitsapõhja.

- 3 kruusi nisujahu
- 1 kruus sooja vett
- 2 spl õli
- näpuotsaga soola
- (meeldivaid ürte, näiteks kuivatatud tüümiani või punet)
- natuke õli ja tomatikastet taina peale

Pane ahi 250 kraadi juurde kuumenema. Vala suuremasse kaussi jahu, lisa sool ja ürdid ning sega näppudega segamini. Seejärel lisa õli ja sega taas näppudega kergelt segamini. Lisa pool kruusi sooja vett, sega kergelt ning seejärel lisa teine pool ja hakka vaikselt pallikest vormima. Võid palli valmis vormida samas kaussis või siis tõsta ta kaussist välja jahusele pinnale ja seal vormida. Kui tainas enam käte külge kinni ei jää, massi pallike toidukile sisse ja jätta kümneks minutiks seisma. Samal ajal võid ette valmistada meelepärase katte.

Kui kümme minutit möödab, võta tainas kilest ja asetage pallike jahusele pinnale. Lõika pallike kaheks ja jätta teine pall hetkel kõrvale. Vormi kõigepealt kätega pallikest natuke lapikumaks ja seejärel rulli lapikut tainast õhemaks, kuni tuleb suurem õhuke ring. Tõsta lapik tainaring ettevaatlikult küpsetuspaberiga kaetud ahjuplaadile. Määri tainale 1 – 2 supilusikatäit õli ja seejärel määri peale tomatikaste. Lisa meelepärane pitsakate. Küpseta pitsat ahjus 250 kraadi juures vähemalt 10 minutit. Kui üks pitsa valmis, võta kohe teine ette, kuni ahi kuum.

			<i>Marju</i> ▶	üks riik Läänemere ääres	<i>Helena</i> ▶ rongi häälightsus ("röögatus")	Kas tume või ...?
			Eestis elunev kaslane			
			tegelane Oskar Lutsu "Kevades"			
			lind, kes vahel armastab mängida			
			kordaminek, edene- mine		<i>Valdur</i> ▶ keedetud hoidis, moos	
		vanale inimesele makstav raha	kehaosa; köögivili <i>Anna Haava</i>			palli mängu panek võrkpallis, palling
kuni seitsmeaastaste laste hoidmise asutus	<i>ultra- violett</i>	...kivi ...kallas <i>mina</i>			<i>Ita Ever</i> ▶ esimene koer kosmoses	<i>Süd</i>
taevast kukkuv väike lume- tükike						
<i>teen- lahti</i>			tüdruk- skaut			selja- toega mööbliese
<i>sent</i> ▶	kaks on kahekesi, kolm on kolmekesi, viis on ...	<i>sekund</i> ▶ <i>Veljo Tormis</i>	tuulehood			
<i>tonn</i> ▶	... Marino ... Francisco		kole, näotu			
teater Tallinnas					<i>ilma- kaar</i>	<i>Indrek</i> ▶ <i>ruumi- meeter</i>
2 × täht		<i>inter...</i> <i>suur arvutivõrk olümpia- komitee</i>		<i>Anton...</i> <i>Vabadus- sõja kangelane</i>		
...Raud laste- kirjanik			teavet omama <i>aasta</i>			
<i>Diana</i> ▶	... tehtud kaunikene			<i>aar</i> ▶	<i>Nord</i> ▶	

VÄIKE JANUARIIN

Lembitu mõistatus

#45
01.2013

"Uuel aastal uue hooga korduvad kõik vanad vead," juhatas õpetaja Juuro uue õppeveerandi esimese tunni sisse. "Vaatame, kas te olete vahepeal peast arvutama õppinud või teete ikka rumalaid vigu. Milline oleks tahvlil olevate liidetavate summa?"

Esmapilgul tundus ülesanne küll lihtne, aga õigesti lahendas selle ära vaid Peerend. Millise vastuse saad sina?

PS!

Arvuta kindlasti peast, ära kasuta taskuarvuti abi.

1000
40
1000
30
1000
20
1000
10
+
—
10

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahenduseks on, et püüdes ise nurgas, võib terve maailma läbi rännata postmark. Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

www.
Maagiline Maailm.net

1. Aulid on võimelised sukelduma kuni

- a) 6 meetri sügavusele
- b) 60 meetri sügavusele
- c) 600 meetri sügavusele

2. Kabala mõisakooli hoone on vanust ligi

- a) 20 aastat
- b) 200 aastat
- c) 250 aastat

3. Ristikut kutsutakse ka

- a) meenupuks
- b) mesikaks
- c) mesikäpaks

4. Maailma pikim jõulusoovinimekiri kaalus

- a) 1, 6 kg
- b) 16 kg
- c) 160 kg

5. Maailma kõige pikem plastiliinist madu kandis nime

- a) Sandy Lucas
- b) Santa Lucia
- c) Santa Claus

6. Eesti Lastekirjanduse Keskuse Aasta Rosina auhinna pälvis

- a) Hillar Mets
- b) Tiia Mets
- c) Tiia Toomet

7. Tom Jonesi nimi oli sünnitunnistusel

- a) Thomas John Morus
- b) Jonas Tom Simpson
- c) Thomas Jones Woodward

Vastused saad teada just sellest ajakirjanumbrist.

Ootame vastuseid hiljemalt 5. veebruariks 2013! E-kirjade puhul palume lisada oma kodulinna või -küla nimi, ja loomulikult ka iseenda ees- ja perekonnanimi.

Õigete vastuste saatjate vahel loosime välja auhinnaraamatuid ning on üpris võimatu anda auhinna tundmatule kirjasaatjale!

VÄRSKEID PAETISME

Leiutas **Jüri Paet**

Nutikas inimene on see, kellel on nutitelefoni.

Katlakütjaga tuleb hoida sooje suhteid.

Karjuv ülekohus tekitab suurt lärmi.

Laadijal oli kaheksatonnine tööpäev.

Iga täi võib panna kukalt sügama.

„Ega töö konti murra?“ küsis kondiväänaja tsirkusesse tööle asudes.

Mitte kõik hambutud pole suu peale kukkunud.

Minevikku saab muuta ainult valetades.

Armastus on haigus, mis võib kesta surmani.

Elektrik läks baari pingeid maandama.

Heast peast läks süda pahaks.

Rahaga sõpru ei osta, nemad tulevad lõhna peale.

Grafomaanid võiksid julgemalt paberihunti kasutada.

Enamasti tegutsevad päevavargad öösiti.

Kodukana tantsis tibutantsu.

Hea lukksepp ei oska viilida.

Osa autojuhte kasutab naastrehvide asemel saastrehve.

Mõnele võib see paksu verd tekitada, kui viru veri ei värise.

Kodust saab kiiresti lahkuda, kui jalavarjud on käepärast.

Kõhutuult ei oska ka ilmatargad ette ennustada.

Ussisugu inimesed võivad kergesti teisi salvata.

Kas mälupulgaga saab likvideerida mäluauku?

Kes tühjendab ajaloo prügikaste?

Kas postiljonidele makstakse ümbrikupalka?

Miks sumomaadlejad mähkmetes maadleavad?

Kas arsti visiidi eest saab maksta visiitkaardiga?

NAERU-USS

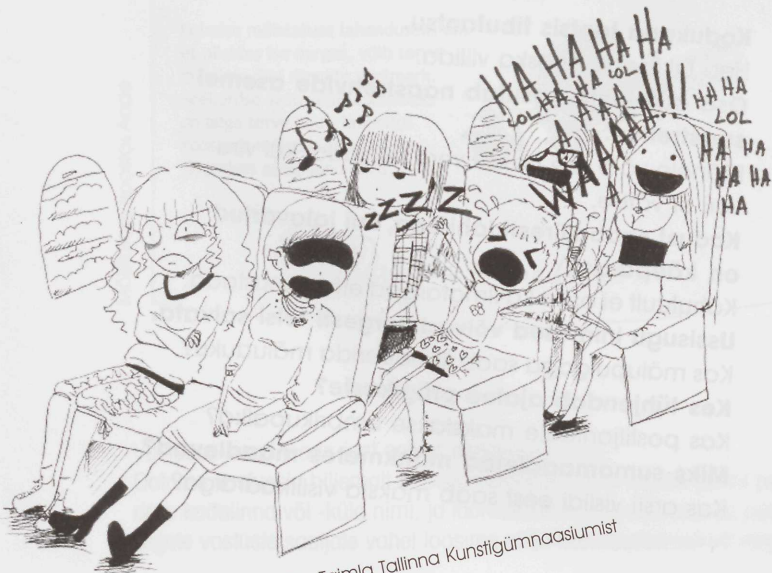

*
„Juku, mis su isa nimi on?“
„Ei tea!“
„Aga kuidas su ema teda kutsub?“
„Jalamaid siia, hädavares!“

*
Ajaloootunnis küsib õpetaja: „Juku, millal lõppes kesk-aeg?“
„Siis, kui leiutati internet, õpetaja!“

*
Loodusloo tunnis küsib õpetaja: „Juku, palun ütle, mida lehm meile annab?“
„Mitte kui midagi, õpetaja!“ vastab poiss tõsiselt.
„Kuidas siis nii, Juku!“ imestab õpetaja. „Koolipoisina peaksid ju teadma, et lehmad annavad meile piima!“
„Seda räägivad asjatundmatud inimesed!“ teatab Juku.
„Aga mina olen maal laudas käinud ja tean väga hästi, et lehmad ei anna piima sugugi vabatahtlikult: see nimelt pressitakse neilt välja!“

*
Juku on klassiga muuseumis ning võtab istet, et jalgu puhata.
„Poiss, tõuse kohe püsti!“ pahandab valvur. „See tool on Peeter Suure oma!“
„Olgu pealegi,“ kehitab Juku õlgu. „Küll ma püsti tõusen, kui ta kohale ilmub!“

Elin Taimla Tallinna Kunstigümnaasiumist

*
„Issi, mida tähendab sõna „autoportree“?“ uurib väike Juku.
„Autoportreeks, poja, nimetatakse pilti, millel kunstnik kujutab iseennast,“ selgitab isa.
„Selge! Aga ma olen kuulnud ka sõna „automobiil“. See tähendab ilmselt, et mobla on iseennast pildistanud!“

*
„Issi, kas sina ei kardagi pimedust?“
„Tead, Juku, kui ma veel laps olin, siis kartsin pimedust,“ tunnistab isa, „aga praegu pelgan valgust palju rohkem: viimasel ajal tõusevad mul elektriarveid vaadates hirmust juuksed püsti!“

*
„Mõelge, õpilased, kui mitmeid sadu aastaid elasid inimesed ilma elektrita,“ lausub õpetaja. „See tähendab, et polnud olemas ei televiisoreid, raadioid ega ka arvuteid!“
„Mis seal imestada, et tänaseks on nad kõik teise ilma läinud,“ kommenteerib Juku. „Selge see, et surid igavuse kätte!“

*
Matemaatikaõpetaja küsib: „Juku, kui palju on seitsekümmend pluss kaheksakümmend?“
Pikemalt mõtlemata teatab Juku: „See teeb kokku üks euro ja viiskümmend senti, õpetaja!“

*
„Meie mate õps ei tunne üldse oma tööd,“ kaebab Juku koolist koju tulles.
„Miks sa nii arvad?“ imestab ema.
„No mõtle ise: eile ta ütles, et kolm pluss seitse on kümme, aga täna seletas, et kümne saame hoopis siis, kui korrutame viie kahega!“

*
Õpetaja: „Nii et, lapsed, pidage meeles: me elame siin maa peal ikka selleks, et töötada!“
Juku jääb mõttesse: „Järelikult on suurest peast kõige mõttekam meremeheks hakata!“

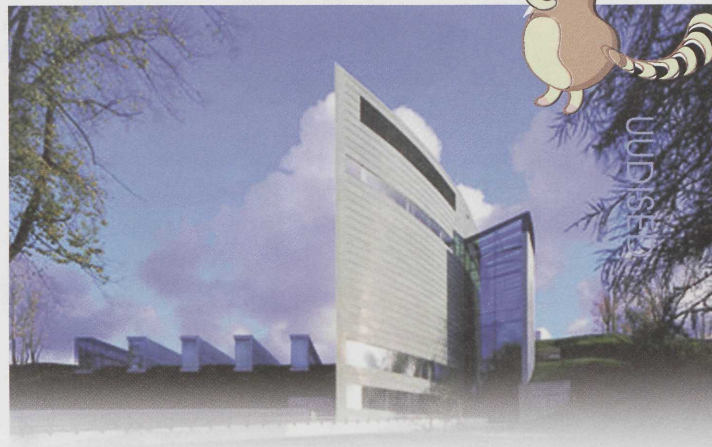
*
Ema pahandab Jukuga: „Kas tead, Juku, mul on neist sinu lõpututest miksides juba kõrini! Lepime kokku, et tänasest peale ei küsi sa enam iga asja kohta ühtki miks-küsimust!“
„Olgu peale, ema!“ nõustub Juku. „Aga miks?“

11th EDITION 2012 - CONCORSO INTERNAZIONALE DI DISEGNO/INTERNATIONAL DRAWING COMPETITION/CONCOURS INTERNATIONAL DE DESSIN

Türi tüdruk pälvis Itaalias auhinna

Suvel avaldasime Itaalias tegutseva Malagutti Fondi korraldatud rahvusvahelise laste joonistusvõistluse kuulutuse. Talvekuu 2012 lõpus selgusid konkursi „Diritti a Colori” laureaadid. Meie rõõmuks võitis vanemas rühmas esikoha 13aastane **Türi tüdruk Alice Kajakas. Palju õnne! Complimenti, Alice!**

Kunst ootab huvilisi ja manulisi!

Kunstimaaailm on rikas – silmade kaudu on võimalik sellest rikkusest osa saada, ja kui tekib huvi ka ise kunstiga tegelda, siis tuleb ka käed külge panna! Oma silm on kuningas ja harjutamine teeb meistriks! Kui sa veel juhtumisi pole Kumu kunstimuuseumis käinud, siis tee seda peatselt! Pea ainult meeles, et oktoobrist aprilli lõpuni on Kumu avatud kolmapäevast pühapäevani – teisipäeviti on kunstimuuseum talvehoajal suletud.

Kasulik on teada, et **16. jaanuaril 2013 toimub ühe-euro kolmapäev**, mille raames pääseb kõikidesse Eesti Kunstimuuseumi muuseumidesse vaid ühe euro eest.

Eesti Kunstimuuseum koosneb tegelikult viiest muuseumist. Pea meeles, et Mikkel muuseumis toimuvad **iga kuu kolmandal laupäeval lastehommikud eesti keeles ning iga kuu teisel laupäeval** võivad lastehommikutest osa saada need, kelle emakeeleks on **vene keel**.

Kumu kunstimuuseumis toimuvad laupäeviti ekskursioonid nimega „**Kunstile külla**”. Kell 13.00 algab eestikeelne kunstirännak, kell 15.00 toimub ekskursioon vene keeles.

Iga kuu esimesel pühapäeval algab kell 12.00 tunda aega kestev perepäev „Kukesammud”. Kukk on Kumu hariduskeskuse märgilind, kes aitab jõuda tarkuse ja julguseni. Pereprogrammide sari „Kukesammud” sisaldab algaval hooajal retki Kumu uutele näitustele, kus uuritakse alati erinevat teemat. Kõik vestlused kunstist ja põnevatest asjadest selle ümber toimuvad lastele arusaadavas lihtsas vormis. Iga perepäeva võtab kokku loominguiline tegevus Kumu kunstistuudios. NB! Oodatakse lapsi vanuses **5 – 11 aastat**.

Eesti Kunstimuuseum asub Tallinnas Kadriorus aadressil Weizenbergi 34 / Valge 1.

Vaata ka muuseumi kodulehte: www.kunstimuuseum.ee

Foto: Tõnu Mets

Aasta Rosina auhinna pälvis Tiia Mets

Alates 2004. aastast annab Eesti Lastekirjanduse Keskus välja Aasta Rosina nimelist auhinda, millega premeeritakse eelnenud aastal ilmunud eriliselt silma paistnud eesti lasteraamatut. 2012. aasta auhinna pälvis **Tiia Mets raamatuga „Vahva Toomas. Vana Toomase legend”**.

Kõigist keskuse töötajatest koosnev žürii hindas kõrgelt raamatu tervikklikkust, mille loob kunstiliselt kaunitest ja ajastutruude hõnguga piltide ning lihtsa ja lapsele arusaadava teksti kooskõla. 2011. aasta Põlvepikuraamatu konkursil pälvis raamatu käsikiri II koha ning selle andis välja kirjastus Päike ja Pilv.

MEP EHK MUDEL EUROOPA PARLAMENT

Mudel Euroopa Parlament on stimulatsioonimäng, milles antakse noortele võimalus mängida läbi Euroopa Parlamendi töö. Kõik käib vaba ja õiglase demokraatia järgi ja otsuseid saavad noored teha oma ideede kohaselt, mitte vastavalt rahalistele võimalustele. Oma sõnadega iseloomustaksin sessiooni kui õiglase demokraatliku poliitika õpetamist.

Kõik algas minu jaoks selle aasta maikuu, kui leidsin uudise, et 8. – 12. klassi õpilastele pakutakse võimalust osaleda „**Mudel Euroopa Parlament**” konverentsil Tallinnas. Mõtlesin, et panen end kirja ja vaatan, kuidas ma siis õieti poliitikaga kokku käin. Sain teada, et paremad saadetakse edasi välismaale ning neist võivad saada korraldajad, kuid ei uskunud, et suudan sinnani jõuda.

Aina enam mõistsin, et ma oskan ja tahan kaasa rääkida. Ning aina enam hakkasid selginema ka poliitilised vaated. See polegi tegelikult must asi, vaid oma vaadete järgi tegutsemine ja oma sõna ütlemine, vähemalt MEPil on see nii. Viimasel päeval olin üks neist, kellele anti võimalus Riigikogu saalis kõnet pidada. Kuigi jalad ja käed värisid ning pult oli minu jaoks liiga kõrge, suutsin ikkagi oma kõnega teisi mõtlema panna. Tundus, et mul läks hästi! Näis küll, et mitte nii hästi kui teistel, aga juulis helises mu telefon, milles pakuti esmaelistust Saksamaa sessioonile kandideerimisel.

Novembris sõitsingi Saksamaale, kus toimus Mudel Euroopa Parlament Läänemeremaade sessioon. Sellest võttia osa 10 delegaati Eestist, Taanist, Poolast, Soomest, Austriast, Šveitsist, Rootsist, Belgiast ja Saksamaalt. Tollelgi konverentsil olid samad reeglid mis Eesti omal. Riietus pidi olema alati *Smart Casual*, arvestada tuli vähemustega ning küsimusi esitades pidi alati ütleva: „Thank You Madam /Sir President.”

Neljal päeval tegime koostööd teiste riikide noortega ning arutasime Leipzigi Kommertspangas Euroopa

Liidu hetkeprobleeme. Ka Saksamaa üritus lõppes uhke ja piduliku täiskogu istungiga.

Mina olin komisjonis, kus arutleti noorte tööpuduse üle. Tulemus oli huvitav: kuna olid koos eri riikide noored, siis tekkis ka ägedaid vaidlusi. Näiteks Belgia ja Eesti vahel tekkis tüli, sest belglane ei suutnud uskuda, et meie riigis antakse inimestele nii väikesi toetusi. Mulle tundub, et sellised konverentsid annavad teadmisi oma tuleviku parandamiseks ning muudavad noored julgemaks ja tegusamaks.

Hetkel korraldan MEPi sessiooni ka meie koolilastele ja loodan, et osa neist jõuab edasi ka välismaa sessioonidele, mis on veelgi enam arendavad. MEPi puhul on eriline just see, et noor saab proovida teha poliitikat, mis pole räpane, vaid õiglane ja demokraatlik. Soovitan vanematel õpilastel seda lähiajal proovida!

Ei tasu unustada, et sellistel konverentsidel aktiivne osalemine annab meile võib-olla terveks eluks häid ülemaailmseid tutvusi! Kõik Mudel Euroopa Parlamenti proovima!

Konverentse korraldab **MTÜ Euroopa Maja**, mida rahastavad projekt Euroopa Noored ja sihtasutus Archimedes. Järgmine Eesti sessioon toimub 1. – 4. märtsini Tallinnas ning sessioonile kirjapanek algab juba veebruaris, seega hoidke silmad lahti ja külastage Euroopa Maja Facebooki lehte või kodulehekülge:

www.euroopamaja.ee.

Anna-Maria Uulma Saue Gümnaasiumist

OMA TUBA – OMA LUBA!

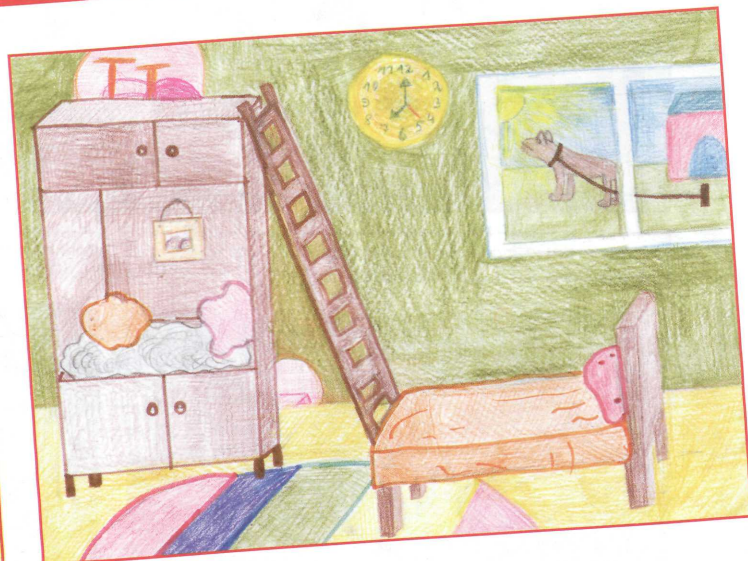
Väike pilk
meie lugejate
tubadesse

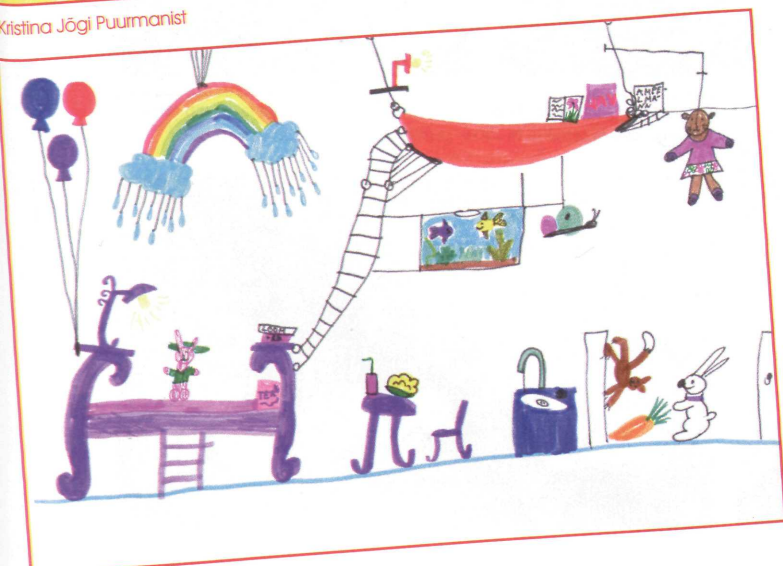
Mirel Ani Türit

Kristina Jõgi Puurmanist

Elisabet Hein Jõgevall

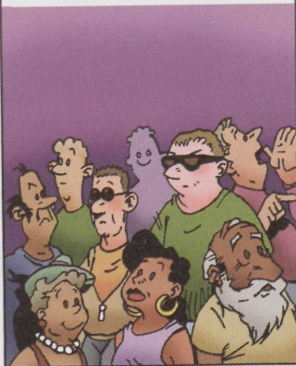
Triinu Kull Aakrest

Jaanika Leier Raasikult

KRIS & TOMMI

Lõuna-Ameerika on esmapilgul väga kärarikas ja värviline paik.

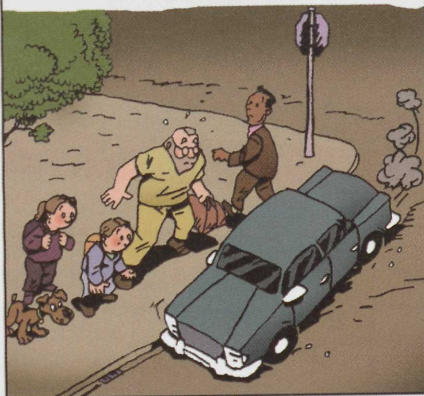
Professor Muinasmaa, Kris, Tommi ja Muki astuvad ootusrikkalt mööda Guayana pealinna Georgetowni tänavaid. Lapsed ei pane Lõuna-Ameerika talvist palavust täheleegi, vaene professor peab aga ühtelugu taskurätikuga laupa kuivatama...

Võõras linnas polegi kokkulepitud kohta nii lihtne leida.

Järsku aga pöörab nurga tagant pidurite kiunudes auto otse rändurite ette ja peatub.

Sellest hüppab välja lõunamaise jumega mees, kes professorit rõõmsalt tervitab. "Tere tulemast jälle Lõuna-Ameerikasse, don Professor!"

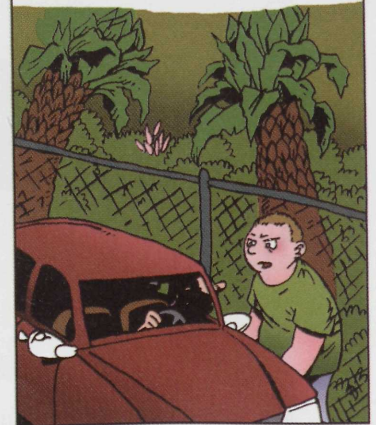
Professori tuttav, indiaanlane Jose sõidutab meie sõbrad lopsakasse rohelusse uppvasse äärelinna

Jose maja ümber on eksootilisi taimi täis aed. Kõik on kuidagi salapärane.

Aga juba on ka kurjamid ametis...

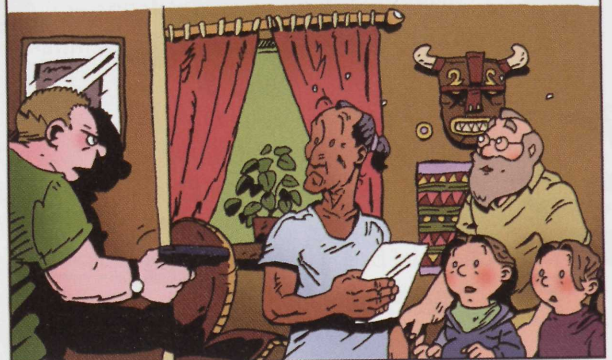
Nad on professorile Jose majja järgi hiilinud...

Professor Muinasmaa ja lapsed räägivad viikingite koopast leitud kuldsemest, mis on nad Lõuna-Ameerikasse toonud.

Korruga hüppab nurga taga pealt kuulunud kurjam välja ja nõuab relva-ähvardusel, et tema ja ta sõber samuti džunglisse kaasa võetakse...

Väike
vapper
Gerda

KINOUDISED

UUEL AASTAL UUE HOOGA!

Enamus teist peaks tundma Hans Christian Anderseni muinasjuttu „**Lumekuninganna**” poisist nimega Kaj, kes satub külma ja kalgi kuninganna juurde, kes ei hooli mitte kellestki ning kelle võitmiseks on vaja Kaj vapral õekesel Gerdal võtta kokku kõik oma jõuvarud, et asuda pikale, ohtlikule teekonnale, mille käigus ületab ta erinevaid takistusi ning leiab endale uusi sõpru. Nüüd on selle loo põhjal valminud mitme erineva riigi animaatorite koostöös suur animamüinasjutt, mida saab näha kohe aasta esimestest päevadest.

Aga teine jaanuarikuu film, millest seekord rääkida tahaks, ei ole sugugi nii tuttav lugu. Selleks on „Leluloo” ja „Autode” ja „Imeliste” kodus, Pixari animastuudios sündinud seiklus – „**Lammutaja Ralf**”. Selle filmi nimetegelane on pärit ühe mänguautomaadi mängust ning on juba 30 aastat pidanud leppima sellega, et on kurikael, kelle võitmiseks lapsed üldse seda mängu mängivadki. Aga ka Ralf tahaks olla hea, tahaks saada endalegi medalit kaela ja sõpru enda ümber. Selleks läheb see pahur mürakas ühel päeval oma tööpostilt Mängude Kesksaamas minema ja siirdub katsetama õnne erinevate automaatide mängudes, et äkki õnnestub temasugusel hiigelsuurte kämmaldega purustajal kuskil mujal hoopis kangelaseks saada. Nagu arvata võite, on tulemuseks

tohtu tohuvabohu, sest kuhu iganes Ralfi jalg astub, seal on tulemuseks täielik paanika ja tavaliselt ka palju koomilisi purustusi. Lõpuks siiski... ei, peaaegu oleksin juba liiga palju ära rääkinud! Lisan veel vaid niipalju, et mõlemad filmid on dubleeritud eesti keelde, et ka kõige

Lammutaja
Ralf ja
Parandaja
Felix

pisemad kõigest ilusasti aru saaks.

Aga kas teie teate, et pärast uneaja saabumist ei ole enam mõttekas riidekapi ust paotada? Ah et miks? Seda näitab lahe ja lustakas animaseiklus „Kollide kompanii”, mis on nüüd, 10 aastat hiljem, käänatud 3D-sse ja tegelastele on õpetatud selgeks eesti keel! Aga sellest juba järgmisel korral. Kohtumiseni kinos!

Kinokuju

HOBID JA HUVID

Nimi: Annett-Hildegard Laarmann
Vanus: 18
Elukoht: Mõisaküla (Eesti väiksem linn)
Kool: Killingi-Nõmme Gümnaasium

SUUR TEEKOND ON ALGAMAS

On inimesi, kes mind inspireerivad ja panevad pingutama, nagu näiteks minu õpetaja oma meeletu tahtejõu ja täiussega, on ka palju artiste, keda vaadates mõtled, et iga ta lugu on kuldaväärt.

Millised on olnud sinu saavutused seoses klaveriga?

Eks iga selgeksõpitud lugu ole saavutus, sest selle nimel on vaeva nähtud. Enda jaoks pean mitte just klaveri, kuid muusika vallas olulisimaks saavutuseks vabariikliku muusikaolümpiaadi hõbediplomit.

Kas tegeled tulevikus klaveriga edasi hobina või on plaan veelgi tõsisem?

Kuna see aasta on viimane kooliõpilase-aasta, sest tuleval aastal ootab mind ees tudengielu, siis peangi langetama oma otsused järgmise aasta suhtes. Kuna olen üsna aktiivne, on mul klaveri kõrval veel paljusid teisi huvisid. Näiteks huvitab mind meeletult bioloogia. Kui sa minuga seda intervjuud tegid, olingi lõpetamas oma bioloogia „Geneetika ja evolutsioon“ teaduskooli teist osa. Pean langetama valiku, kas minna Tartu Ülikooli molekulaarbioloogiat õppima või Viijandisse kooli-muusika erialale. Peas on mul kõik enam-vähem paika loksunud, aga enne järgmise aasta sügist ei saa vist midagi tõsisemeelselt lubada. Lubada saan seda, et kui peaksingi valima bioloogia, siis aukoht minu kodus saab olema klaveril.

On sul veel hobsid?

Lisaks klaverile, lugude ümberkirjutamisele ja bioloogiale, mida juba mainisin, huvitab mind meedia ja olen meie koolilehe Kirjatark peatoimetaja. Muusikakoolis olen ka orkestriiliige. Pinget pakub mulle sport, nii et käin jõusaalis ja jooksmas. Kunagi mängisin tublisti squašši, sai sellega lausa Eesti Meistrivõistluste 2. koht saavutatud, kuid nüüd käin trennis üsna harva. Mind huvitab ka lugemine, enim meeldivad biograafiad ja reisijutud. Kuna olen üsna töökas õpilane ja tahaksin kevadel hõbemedaliga lõpetada, siis käin ka olümpiaadidel ja võistlustel.

Midagi lõpetuseks?

„Suur teekond algab väikese sammuga.“ See on minu moto ja see tähendab mulle, et kui alustada algusest, pole üksi täht liiga kõrgel ega üksi eesmärk võimatu.

Räägi enda hobist kui kaua sellega tegelnud oled, mis meeldib ja mis mitte?

Minu hobiks on klaver. Nüüd mängin seda juba üheksandat aastat, kuid ei saa öelda, et ma sellega väga kaua tegelnud oleksin. Muusikakooli sattusin juhuslikult, sõbrad läksid katsetele ja mina läksin ka. Nüüd – juba kaks aastat peale muusikakooli lõpetamist – käin seal ikka edasi. Võtan lisa-aastaid nii klaveris kui ka solfedžos. Mulle meeldib klaverit mängida, sest see laseb mul olla mina ise. Kui mul on muresid, siis lihtsalt istun klaveri taha ja hakkamängima. Hiljem on palju kergem olla – võite ise proovida, kui ei usu. Kui olen väga süvenenud, kipub aeg lendama ja minutid võivad vaevata tundideks venida. Muusika on osa minust ja seda on raske kirjeldada. Pole midagi sellist, mis mulle klaverimängu juures ei meeldiks, sest kui ei meeldiks, siis ei tegeleks ma sellega juba üheksandat aastat.

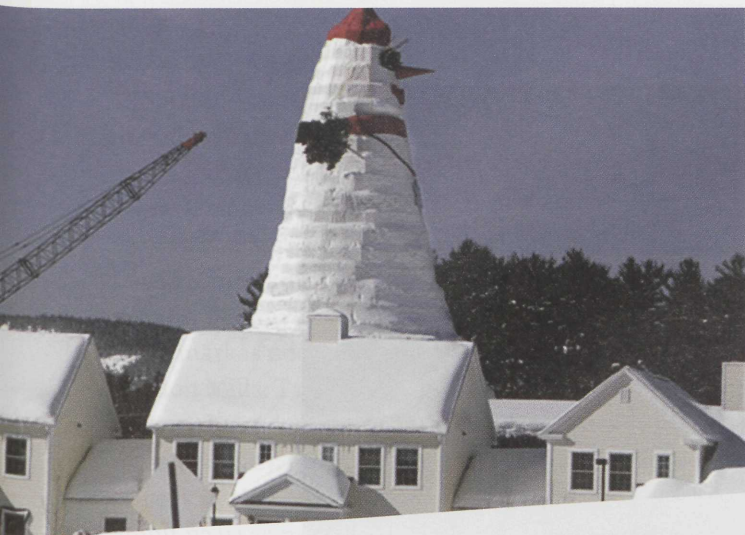
Mis lugu sulle kõige enam mängida meeldib?

Ei ole mingit kindlat lugu. Paljud teosed meeldivad vastavalt tujule ja on lugusid, mis seostuvad mingi mälestusega. Mulle meeldib väga Beethoveni 7. sümfoonia. Minul on sellest II movement, klaveriversioonina. Samuti meeldib mängida igasuguseid klaverisaateid ja poplugusid. Just nende viimaste puhul pole tihti noote saada ja siis tulebki mul lihtsalt kuulmise järgi muusika kirja panna. Eks mõne loo ümberkirjutamine ole raskem, mõni on kergem, kuid alati on see põnev, sest igasse loosse saan sel viisil panna ka veidike iseennast. Sel aastal saab Killingi-Nõmme Gümnaasiumi jõuluballil kuulda minu versiooni loost „Feeling Good“. Sõbranna muutis veidike sõnu ja nii me selle siis ette kannamegi. Loodan, et publikule meeldib.

Mis sind muusika juures inspireerib?

Eks mind inspireerib ümbritsev ja hetkemeeleolu. Mulle meeldib klaveril improviseerida ning eks siis see muusika ju hetkest tulegi.

Küsitles Anna-Maria Uulma Saue Gümnaasiumist

Maailma kõige külmaverelisem memm

Kas tead, et Guinnessi rekordite raamatusse on jõudnud isegi lumememm? Maailma kõige suurema lumememme tiitli pälvis aastal 2008 USA-s, Betheli linnas lumest kokku pandud daam, kellele kohaliku senaatori Olympia J.Snowe'i auks anti nimeks Olympia. Robin Zinchuki eestvõtmisel ehitati lumerohekkel talvel seda rekordkuju tervelt kuu aega, ning seni pole **37, 2** meetri kõrgusest Olympiast pikemaks kasvanud ükski lumememm ega ka -mees.

SIT JA SEALT

Kes kõige rohkem kirjutab...

Küllap oled sinagi, hea lugeja, kunagi jõuluvanale oma soovi nimekirja saatnud? Kuitahes palju soove sul ka poleks olnud – ega kiri saanud sellegipoolest üle meetri pikkune! Äsja möödunud jõulude eel tõusid ilmselt Rovaniemi Jõulumaal elutsevad põhjapõdradki imestusest tagajalgadele: BMW Miniga veeti seekord kohale **maailma kõige pikem jõulusoovide nimekiri!** Soove oli selles tervelt **75 954** tükki, ja nimekirja pikkuseks oli peaaegu neli kilo-meetrit – täpsemalt 3798, 5 meetrit. Ei maksa arvata, et tegu oli erakordselt ahne lapsega: soove saabus tervelt 30 riigist üle kogu maailma ning kingiküsimisega olid ametis ka täiskasvanud – vanim jõuluvana ootaja oli 88 aastane. Pääkapikud pidid ilmselt kõvasti muskleid arendama, kui nad 160 kilo kaaluvat kirja jõulumehale ette lugesid...

Kogenud maomusitaja

Peatselt saabuva maa aasta puhul tasuks kõnelda ka mehest, kes on ilmselt madudega sina peal. 2006. aastal püstitas tailane Khum Chaibuddee Pattayas musitamise maailmarekordi: tal õnnestus tervelt 19 korda järjest suudelda mürgiseid kobrasid! Näib, et mees sai maomaitse suhu: aastal 2010 purustas ta iseenda rekordi **34 kobramusiga**. Pole vist mõtet manitseda, et ärge seda kodus järele tehke! Kui kevad tuleb, siis võite ehk vihmaussile paar põsemusi anda...

Tubli topis

Ka **maailma pikima täistopitud mängumao** autoriteks on lapsed: Uus-Meremaal asuva Owairoa Algkooli lapsed valmistasid ühisel nõul ja jõul tekstiilist mao pikkuseks **1281,8** meetrit ning jäädvustasid 2000. aasta septembris oma kooli nime Guinnessi rekordite raamatusse. Sellist enam kui kilomeetri pikkust ussi andis ikka täis toppida ja kokku õmmelda!

Madu nimega Sandy Lucas

Maailma kõige pikema plastiliinmado meisterdas 2008. aasta augustikuus 750 väikest inglasi Londoni Lapsepõlve Muuseumis. Kunstroomaja kaalus 226, 6 kilo ja tema pikkuseks mõõdeti 426,55 meetrit. Et mao peast sabani jõuda, kulus väiksematel lastel kindlasti tükk aega! Aga vaev tasus ennast ära – Sandy Lucaseks nimetatud plastiliinmado purustas uljalt eelmise maailmarekordi – 300 meetrit – ja pääses Guinnessi rekordite raamatusse!

TOM JONES

Vello Salumets

Kuigi 1960ndaid aastaid peetakse üldiselt ansambelite kuldajastuks, kerkisid samal ajal esile ja tegid ilma ka sooloartistid. Üheks neist on nüüdseks juba rüütliks löödud Sir **Tom Jones**. Tom Jonesi võiks vabalt pidada üheks kõigi aegade matkituimaks inglise lauljaks. Tema laulustiil oli ja on veel praegugi üheaegselt nii estraadilik ja peenekoeline, samas sisukas ja küllaltki karm. See on uskumatu mikstuur erinevatest komponentidest: 10% Jerry Lee Lewise enesekindlust, 10% Solomon Burki *soul*'i, 10% James Browni koreograafiat, 10% Tony Bennetti ööbaari-stiili, 10% Frank Sinatra suursu-

gusust ja 50% seksikust. Tom Jonesi laulmistava, lavasinemine ja riietusstiil (must sametpintsak, rüüsidega pluus ja kikilips ning tipuks muidugi ülikitsad püksid) sünnitasid maailmas kiiresti sadu järgijaid. Kuid kõik need välised seigad muutusid tähtsusetuks hetkel, kui Tom Jones avas suu, sest see „Walesi tiigriks” ristitud semu oli tegelikult suurepärase laulja ja kõike peeneid nüansse suveräänselt valdav tõlgendaja.

Thomas Jones Woodward sündis 7. juunil 1940 Lõuna-Walesis. Tema kaevurist isa ja onu laulsid kirikukooris ja sealt algas noore Thomase lauljakarjäär.

1950ndatel laulis ta *rock'n'roll*'e Tommy Scotti nime all, mängis erinevates bändides trumme ja töötas ehitustel. Tal oli ka oma ansambel The Senators. 1962. aastal esines Tommy Scott BBC telesaates „Donald Peers Presents”. Pärast saadet läks ta kuulsa produtsendi Joe Meeki jutule, kuid see ei olnud plaaditegemisest huvitatud ja Tommy Scott naases klubilavadele. Ühel klubiõhtul märkas noormehe andeid helilooja ja produtsent Gordon Mills. Ta kutsus laulja oma Londoni stuudiosse, et see salvestaks demolintidele Millsi komponeeritud palasid, mille järgi teised nimekad artistid saaksid lood selgeks õppida. Gordon on hiljem öelnud: „Kuuldes ainult paari esimest takti, oli selge, mida vajan. Need taktid veensid mind, et see on hääl, mis võiks sellest noorukist teha maailma parima laulja.”

Peagi ristis Gordon Mills Tommy Scotty Tom Jonesiks ja pakkus talle salvestuseks välja pala „Chills And Fever”. Tegu oli altnimekuga. Koos Les Reediga komponeeritud „**It's Not Un-usual**” oli algselt mõeldud Sandy Shawle, kuid kuna lauljatarile see ei meeldinud, sai demovariandi salvestanud Tom Jones uue võimaluse. Ta laulis loo korralikult linti ja kõigile üllatusena läks peagi müügiks üle miljoni plaadi ning laulust sai rahvusvaheline hitt. USA-s jõudis singel 1965 Billboardis TOP 10 hulka, Inglismaal aga tõusis nädalaks Briti tabeli tippu. Samal aastal võitis Tom Jones Grammy parima uue artisti auhinna. Aga järke hakkas tulema robinaga: „Once Upon a Time”, „Little Lonely One”, „With These Hands”, „What's New Pussycat?” ja „Thunderball”.

Järgmisel aastal otsustas mäenedžer laulja imago veidi muuta, üritades Tomist teha väärrikamat ja küpsemat meelelahutajat, kes kannab laval smokingut ja kikilipsu. Suurema publiku võitmiseks lisandusid Jonesi repertuaari niisugused tuntud kantrilaulud kui „**Green, Green Grass Of Home**” ja „Detroit City”. See strateegia töötas. Uued üllitised jõudsid Briti tabeli ja

Billboardi TOP 10 hulka. Aastatel 1967 – 1972 nägid ilmavalgust uued hitid „I'll Never Fall In Love Again”, „I Can't Stop Loving You”, „She's A Lady”, „The Young New Mexican Puppeteer” ja üks Tom Jonesi kuulsaim singel „**Delilah**”.

Siis aga hakkas laulja populaarsus Inglismaal tasapisi langema ning aastakümne lõpus otsustas ta Inglismaal kehtivate kõrgete maksude eest ja uue turu leidmiseks kolida hoopis ookeani taha Las Vegasesse, et juhtida seal oma varieteeprogrammi „This Is Tom Jones”. Seoses sellega vähenesid plaadistused ja Tom pühendus hoopis tulutoovamale kontserttegevusele.

1986 suri Jonesi mäenedžer Gordon Mills ja tema koha võttis üle Tomi poeg Mark Woodward, kes õhutas isa uuesti plaadistama. Papa võttis poja nõu kuulda ja pärast kümneaastast pausi ilmusid nii Billboardi kui ka Briti tabeli etteotsa „**A Boy From Nowhere**” ja koos ansambliga The Art of Noise salvestatud „Kiss”, mis võitis MTV videomuusika auhinna.

Sir Tom Jonesi lauljakarjäär on kestnud tänaseni, tema plaate on müüdnud üle 100 miljoni eksemplari ja Hollywoodi Kuulsuste Alleelt võite leida Tom Jonesi „tähe”.

1999. aastal ulatati Tom Jonesile **Briti Impeeriumi Orden** ja 2006. aastal lõi kuninganna Elisabeth II Tom Jonesi Buckinghami Palees Inglismaale osutatud teenete eest **rüütliks**.

Alles hiljuti ütles Tom Jones ühes intervjuus nii: „Ma loobusin juuste värvimisest ja olen nüüd astumas uuele elulavale. Aga tuli minu sees lõõmab edasi. Ma ei taha olla vanamees, vaid ikka veel maiuspala. Tahan olla tiitlipretendent. Kunagi ütles mulle Frank Sinatra, et ma võin kaotada hääle, kui ei muuda oma laulustiili. Vastasin: „Kuid mis see teine variant siis oleks? Mina jätkan oma teed vähemalt niikaua, kuni kodu roheline muru (*Tom viitab siin oma kuulsale hitile „Green Green Grass Of Home*”) ei ole muutunud asfalteeritud autoparklaks. Aamen.”

Mõned videoklipid:

<http://www.youtube.com/watch?v=zSCnHtugSWg&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=OGHfPoY-h8>
<http://www.youtube.com/watch?v=sl5LWwC-cE8>
<http://www.youtube.com/watch?v=mzovad3aZcw&feature=related>
<http://www.youtube.com/watch?v=zdb0mfp6TQE>
<http://www.youtube.com/watch?v=QDjhb4O3xA&feature=related>
http://www.youtube.com/watch?v=_EvUHNm43wY

Ütle üks hea autolapse nimi!

AUTODEST

Tublid tegijad toreda dooride maalt

Jüri Trouberg

SEAT Ibiza

SEAT Altea

Kogu maailmale on tuttavad itaallastest autofanaatikud, kelle nimede kuulmisel tuleb igapäev silme ette kõigepealt masin: Enzo Ferrari, Ettore Bugatti, Alfieri Maserrati, Vincenzo Lancia, Ferruccio Lamborghini... Silmapaistvad inimesed, silmatorkavad autod!

Võiks arvata, et hispaanlastest autohuvilised on niisama energilised kihutajad ja kaunite nimedega autode loojad, kuid miskipärast pole kirglike härjavõitlejate maal sellist uhket autode nimekirja kui itaallastel ette näidata.

Hispaanlaste neljarattaliseks uhkuseks on hoopis tagasihoidliku ühesilbilise nimega auto **SEAT**. Seda nime pole kandnud ükski autoleiutaja ega vabrikant, samuti ei maksa seda seostada ingliskeelse sõnaga „seat“, mis tähendab istet või istmekohta. Tegu on akronüümiga (ehk esitähelühendiga) soliidselt nimest **Sociedad Espanola de Automóviles de Turismo** (Hispaania turismiautode ettevõtte).

SEAT ei saa hoobelda ka soliidselt vanusega: autosid valmistav ettevõtte loodi alles aastal 1950 algapitaliga 600 miljonit peseetat – ligikaudselt eurodesse arvestatult veidi üle kolme ja poole miljoni. Suurim osalus oli ettevõttes riigil, mida sellal juhtis diktator Franco. Tollal oli Hispaanias autosid vähe: tuhande elaniku kohta 3,1 sõidukit, sestap otsustatigi ise masinaid tootma hakata.

Esimene tehas avati Barcelona lähistel **1953. aastal**. Pool aastat hiljem tuli liinilt esimene auto – SEAT 1400. Masin oli oma aja kohta ruumikas ja elegantne ning seda sai kasutada ka taksona. 1956 oli juba jõutud 10 000 autoni aastas – iga päev tuli liinilt 42 SEATi. 1964 avati uus SEATI peahoone juba pealinnas Madridis, 1966 lasti käiku uus mudel – SEAT 850, millest valmistati nii sportautosid kui ka kabriolette. 1976 tähtistati kolme miljonenda auto valmimist.

Kuid teadagi ei ole SEATI elukäik seotud ainult võitudega. 1977. aasta naftakriisi puudutas hispaanlaste autotootmist vägagi valusalt, samuti

SEAT 600

tekitas muret rahvusvaheliste autotootjate tulek Hispaania autoturule.

Mõnda aega kuulus SEAT Fiati autokontsernile, kuid aastast 1980 polnud viimane enam koostööst huvitatud. SEAT jäi siiski püsima, kuid mitte enam iseseisvana, vaid (alates aastast 1990) **Volkswageni** omandusena. Aastast 2001 hakkas laineid lööma **SEAT Ibiza** kolmas versioon, millest sai hispaanlaste kõige populaarsem automark ja mis kuulutati Inglismaalgi aasta autoks.

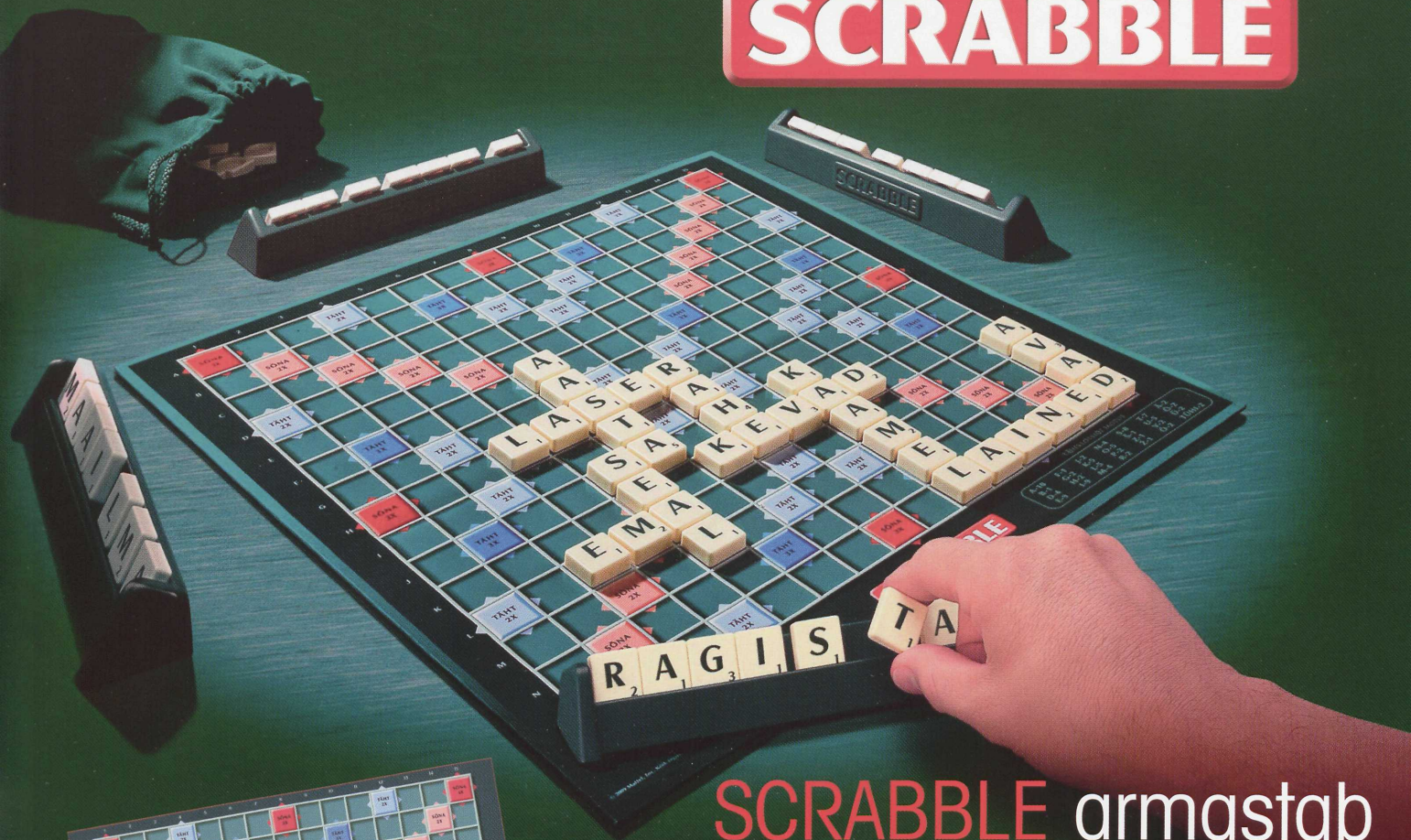
Muide, ka esimene Ibiza, mis väljus tootmisest 1984, saavutas suure populaarsuse. Tegu oli tõeliselt rahvusvahelise koostööna valminud masinaga, mille loomisel löid hispaanlastega kaasa itaallasest disainer Giugiaro, Saksa inseneribüroo Karmann ja Porsche sportautode sakslasest tootjad.

Üsnagi popiks muutus ka aastal 2003 valminud SEATI ja Audi kombinatsioon nimega **Altea**.

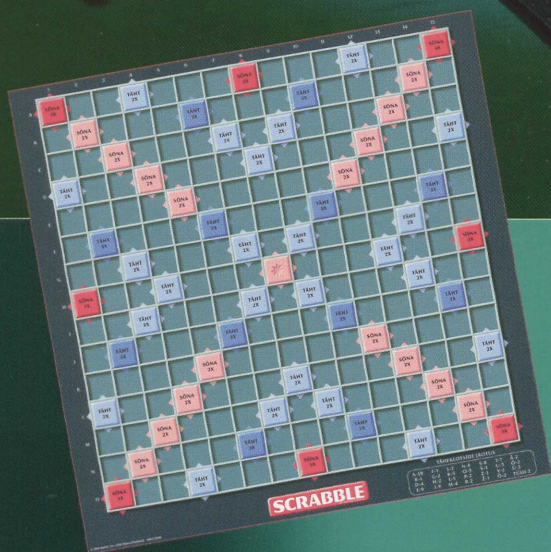

SEAT

SCRABBLE®

SCRABBLE armastab sõnameistreid

Mänge, mis vajavad mõtlemist, on teadagi väga palju, kuid sõnameistrite ülemaailmseks lemmikmänguks on juba aastakümneid olnud **Scrabble** – mäng, mille 1931. aasta suure majanduskriisi ajal leiutas ameeriklasest arhitekt **Alfred Mosher Butts** ja millele 1948. aastal lisas täiendusi ning andis praeguse nime ettevõtja **James Brunot**.

Ingliskeelsena sündinud mäng on nüüd tõlgitud enam kui kolmekümnesse keelde ning ka meil Eeslõun peetakse Scrabble meistrivõistlusi. Kui Sul on suur sõnavara ja oskus kiiresti sõnu kokku panna, siis heida pilk Scrabble kodulehele, mille aadress on <https://www.facebook.com/EestiScrabble>

Koduleht aitab Sul kursis olla Scrabble'i uudistega ja eelolevate Eesti koolinoorte IV meistrivõistlustega, mis toimuvad 13. aprillil 2013 Rocca al Mare kooli ruumes.

Originaal

Iga sõna loeb!

Võib-olla saad just Sina kevadel uueks Scrabble'i meistriks? Mõtle, harjuta ja võida!

Meie seekordne ülesanne on aga kirja panna **3 mõistatust**, mis Sinu, Su pere ja sõprade meelest on kõige terasemad ja vaimukamad! Kindlasti lisa juurde ka vastused ning saada need toimetusse **enne 5. veebruari 2013!**

Parimate mõistatuste saatjate vahel loosime välja 3 Scrabble'i mängu Rimonnelt!

ANGRY BIRDS™

TACTIC®

ACTION GAME

Kas on kurjalinnul muret?

Angry Birds ehk Kurjalinnud lendavad ka talvisel ajal nii arvuti-, telefoni- kui ka lauamängudes agarasti ringi ja laiendavad oma leviala. Nüüdseks on Angry Birdsi leiutajad välja mõelnud juba ka samanimelised mängukaardid – saab näha, milllega kurjalinnusõpru järgmisena üllatatakse!

Meie paigalinnud arvutitesse ega telefonidesse ei kipu: nemad katsuvad talvisel maastikul endale toidupalakesi leida. Kõva pakase ja suure lumega pole see kerge! Õnneks kuuluvad põhjamaade inimeste heade leiutiste hulka ka lindude toidulauad, mis aitavad tihastel, varblastel ja teistel paigalindudel elu veidi kergendada.

Kas ka Sina oled lindude toidulauale mõelnud? Võib-olla on see Su akna taga või hoovis juba olemas?

Tee oma linnusööklast pilt – olgu siis pliiatsite või ka fotoaparaadiga – ja saada toimetusse **enne 5. veebruari 2013!** Parimate vahel loosime välja Angry Birdsi kraami Rekato!

NB! Heida aeg-ajalt ikka pilk ka AS Rekato kodulehele www.rekato.ee!

REKATO